

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

SPRAWOZDANIE Z MONITORINGU SIEDLISKA 3160 NATURALNE, DYSTROFICZNE ZBIORNIKI WODNE

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska, wprowadzenie

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska, wprowadzenie

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Kod i nazwa rodzaju

3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne

2. Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dane siedlisko

Alpejski (2 stanowiska)

Kontynentalny (58 stanowisk)

3. Koordynatorzy główni: obecny i w poprzednich badaniach

2016-2018: Agnieszka Kolada

2009-2011: Elżbieta Wilk-Woźniak

Koordynatorzy krajowi: obecny i w poprzednich badaniach

2016-2018: Agnieszka Pasztaleniec

2009-2011: Elżbieta Wilk-Woźniak

4. Współpracownicy obecni i w poprzednim badaniu

2016-2018: Antoni Zięba, Maciej Karpowicz, Magdalena Grabowska, Marta Mróz, Paulina Mróz, Paweł Loro, Ryszard Piotrowicz

2009-2011: Magdalena Grabowska, Marek Kraska, Paweł Owsiany, Piotr Klimaszyk, Ryszard Piotrowicz, Tomasz Joniak, Agnieszka Pocięcha, Andrzej Kołodziejczyk, Barbara Nagengast, Edward Walusiak, Elżbieta Wilk-Woźniak, Kamil Najberek, Maciej Gąbka, Maciej Karpowicz

5. Eksperci lokalni obecni i w poprzednich badaniach

2016-2018: Hanna Ciecierska, Joanna Potocka, Maciej Gąbka, Maciej Karpowicz, Magdalena Grabowska, Michał Smoczyk, Paweł Owsiany, Piotr Klimaszyk, Wojciech Mróz, Wojciech Pęczęła

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska, wprowadzenie

2009-2011: Agnieszka Pociecha, Bogna Paczuska, Edward Walusiak, Elżbieta Wilk-Woźniak, Maciej Gąbka, Maciej Karpowicz, Magdalena Grabowska, Marek Kraska, Natalia Kuczyńska-Kippen, Paweł Owsiany, Piotr Klimaszyk, Ryszard Piotrowicz, Teresa Ozimek, Tomasz Joniak, Wojciech Pęczuła

6. Lata i miesiące obecnych i poprzednich badań z informacją, czy jeżeli były istotne różnice w porze badań oraz warunkach pogodowych pomiędzy kolejnymi powtórzeniami badań, mogły one wpłynąć na różnice w wynikach badań:

Monitorowane stanowisko siedliska 3160	Termin przeprowadzenia prac monitoringowych		Region biogeograficzny	Uwagi
	Poprzednio w roku 2011	Teraz 2016		
3367 Tobolinka I	sierpień 2011	sierpień	CON	
3371 Tobolinka II	sierpień 2011	sierpień	CON	
3375 Suchar Wielki	sierpień 2011	sierpień	CON	
3379 Widne-Stanowisko	sierpień 2011	sierpień	CON	
3381 Suchar Rzepiskowy	sierpień 2011	sierpień	CON	
3382 Głodne Jeziorko I	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3383 Głodne Jeziorko II	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3414 Suchar Dembowski	sierpień 2011	sierpień	CON	
3440 Suchar Wschodni	sierpień 2011	sierpień	CON	
3443 Suchar Zachodni	sierpień 2011	sierpień	CON	
3445 Sucharek koło Bryzgia	sierpień 2011	sierpień	CON	
3448 Ślepe I	sierpień 2011	sierpień	CON	
3449 Ślepe II	sierpień 2011	sierpień	CON	
3456 Konopniak	sierpień 2011	sierpień	CON	
3458 Zieleniec 1	sierpień 2011	sierpień	CON	
3459 Jezioro Borkowskie	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3460 Jezioro Gryżewskie	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3461 Jezioro Pustelnik I (Jezioro Ósemka, Jezioro Pustelnik Mały)	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3462 Jezioro Pustelnik II (Jezioro Ósemka, Jezioro Pustelnik Duży)	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3465 Jezioro Sęczek	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3469 Jezioro Martwe	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3472 Głodne Jeziorko III	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3474 Głodne Jeziorko IV	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3475 Głodne Jeziorko V	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3476 Pustelnik (DPN)	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3477 Pustelnia (DPN)	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3482 Smolak Duży (Smolak Wielki)	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3484 Jezioro Smolak Mały	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3490 Jezioro Pokraczyn	sierpień 2011	wrzesień	CON	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska, wprowadzenie

Monitorowane stanowisko siedliska 3160	Termin przeprowadzenia prac monitoringowych		Region biogeograficzny	Uwagi
	Poprzednio w roku 2011	Teraz 2016		
3492 Jezioro Okoninko (Jezioro Okoninko)	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3493 Jezioro Perskie (Jezioro Piersko)	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3494 Jezioro Mały Smólsk	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3495 Jezioro Okoniowe	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3497 Jezioro Kuźniczek	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3498 Jezioro Kuźnik Bagienny	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3499 Jezioro Kruczek Duży	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3500 Jezioro Kuźnik Czarny, (Jezioro Czarne, Czapla, Kuźnik Czapli)	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3501 Kruczek Mały	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3504 Jezioro bezimienne (Jezioro „Oczko”)	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3505 Jezioro Jeleń (Jezioro Linowe)	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3506 Jezioro Sołtyskie	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3508 Jezioro bezimienne, (Jezioro Krasnorostowe)	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3509 Jezioro Czarcie (Czarciak)	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3525 Jezioro Duży Róg	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3531 Jezioro Mały Róg	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3580 Zieleniec 2	sierpień 2011		CON	
3795 Stawek Pucółowski	lipiec 2011	październik	ALP	
3882 Zbiornik NN	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec (Żółwia Kłoc)	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3884 Zbiornik dystroficzny przy J. Płociowym (DPN)	lipiec 2011	wrzesień	CON	
3898 Jezioro Kacze Oko	wrzesień 2011		CON	
3900 Jezioro Kociótek	wrzesień 2011		CON	
3934 Izera 1	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3935 Izera 2	sierpień 2011	wrzesień	CON	
3936 Wisielec 2	sierpień 2011		CON	
3940 Diabelski Staw	lipiec 2011	sierpień	CON	
3959 Niżni Staw Toporowy	lipiec 2011	październik	ALP	
3960 Równia pod Snieżką	wrzesień 2011	sierpień	CON	
3961 Zbiornik na Torfowisku pod Smogornią	wrzesień 2011		CON	
3977 Jeziorka Kozie zb.1	wrzesień 2011		CON	
3978 Jeziorka Kozie zb.2	wrzesień 2011		CON	
3979 Jeziorka Kozie zb.3	wrzesień 2011		CON	
4041 Jezioro Czarne (Małe Jeziorko, Jezioro Skórka)	sierpień 2011	wrzesień	CON	
4047 Jezioro Łukietek	lipiec 2011	wrzesień	CON	
4048 Jezioro Płotyczne	sierpień 2011	sierpień	CON	
4057 Jezioro Orchowe	sierpień 2011	sierpień	CON	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska, wprowadzenie

Monitorowane stanowisko siedliska 3160	Termin przeprowadzenia prac monitoringowych		Region biogeograficzny	Uwagi
	Poprzednio w roku 2011	Teraz 2016		
4060 Jezioro Święte	sierpień 2011	sierpień	CON	
4061 Jezioro Brzeziczno	sierpień 2011	wrzesień	CON	

Najlepszym okresem do prowadzenia badań monitoringowych siedliska 3160 jest okres od lipca do września. W okresie tym cechy siedliskowe charakteryzują w sposób najbardziej wiarygodny warunki dystrofii w ciągu roku. W roku 2011 prace monitoringowe przeprowadzono w miesiącach: lipiec, sierpień i wrzesień, podczas gdy w roku 2016 głównie w sierpniu i we wrześniu (jedynie w przypadku dwóch stanowisk termin badań przypadł na pierwszy tydzień października). Biorąc pod uwagę sprzyjające warunki pogodowe, tj. stosunkowo wysokie temperatury we wrześniu w roku 2016 (średnia temperatura niższa zaledwie o jeden stopień w porównaniu ze średnią temperaturą w sierpniu oraz dodatnie odchylenie od średniej miesięcznej temperatury dla wielolecia 1971-2000; dane IMGW: www.imgw.pl/klimat) przesunięcie terminów poboru pomiędzy latami badań jest dopuszczalne a otrzymane wyniki reprezentatywne.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska, wprowadzenie

7. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy (cykle np. 2009-2011), ile nowych, ile usuniętych oraz niemonitorowanych w danym etapie (w latach 2016-2019)

Tab. 1. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy badań dla siedliska Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba monitorowanych stanowisk siedliska 3160 w latach			Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)	Uwagi
		W regionie ALP	W regionie CON	RAZEM				
2009-2011	2011	2	66	68	-	-	-	
2016-2018	2016	2	58	60	8(CON)	-	-	W roku 2016 do usunięcia wskazano 3 stanowiska.

W opinii ekspertów, trzy spośród stanowisk monitorowanych w roku 2016 należy usunąć z monitoringu siedliska 3160. Są to:

stanowisko 3458 - "Zieleniec 1", które należy do jeziorzek torfowych w kompleksie "Torfowiska pod Zieleńcem", są to jeziorka prawdopodobnie szczelinowe, powstałe na skutek pęknięć pokrywy torfowej i są integralną częścią siedliska torfowiska wysokiego z roślinnością torfotwórczą (7110), nie reprezentują siedliska 3160; oraz **stanowiska 3934 - "Izera 1" i 3945 - "Izera 2"**, zbiorniki te są częścią torfowiska przejściowego, jednocześnie zalewowego, na terasie Izery, nie reprezentują siedliska 3160, lecz siedlisko - torfowiska wysokie i trzęsawiska (7140).

Tab. 1A. Liczba obszarów przypadająca na poszczególne etapy badań dla siedliska Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba monitorowanych obszarów z siedliskiem 3160 w latach			Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)	Uwagi
		W regionie ALP	W regionie CON	RAZEM				
2009-2011	2011	2	14	16	-	-	-	
2016-2018	2016	2	12	14	2(CON)	-	-	Ze względu na usunięcie 3 stanowisk w kolejnym cyklu ubędą 2 obszary.

Ze względu, na wskazanie w roku 2016 trzech spośród monitorowanych stanowisk do usunięcia, w obrębie dwóch obszarów Natura 2000 tj. obszaru Torfowisk Gór Izerskich (**PLH020047**) oraz Torfowiska pod Zieleńcem (**PLH020014**) nie są zlokalizowane żadne stanowiska reprezentujące siedlisko 3160.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

1. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska, wprowadzenie

8. Informacja czy była zmieniana metodyka, w tym waloryzacja oraz kiedy i na czym polegała.

Badania monitoringowe przeprowadzono w roku 2016 na podstawie wytycznych podręcznika metodycznego - Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny Część 2. Opracowanie zbiorowe pod redakcją Wojciecha Mroza, GIOŚ, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa 2012; z uwzględnieniem erraty do metodyki monitoringu opublikowanej na stronie internetowej GIOŚ (<http://siedliska.gios.gov.pl/pl/publikacje/przewodniki-metodyczne>). Metodyka ta nie była zmieniana. Na podstawie przeprowadzonych badań w roku 2016 zaproponowano weryfikację metodyki.

9. Informacja o ewentualnym wykorzystaniu wyników z innych projektów

Nie wykorzystywano danych z innych projektów.

10. Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji, ocena właściwego rozmieszczenia stanowisk

Do badania w roku 2016 wyznaczonych zostało 60 stanowisk (spośród których 3 nie zostały wskazane do dalszego monitoringu jako stanowiska należące do siedliska 3160). Pozostała liczba, jak i rozmieszczenie stanowisk wydają się dobrze reprezentować zasoby siedliska 3160 w Polsce. Zlokalizowane zarówno w rejonie kontynentalnym jak i alpejskim, rozmieszczone w 14 obszarach Natura 2000, reprezentują zróżnicowanie geograficzne tego typu zbiorników na obszarze Polski. Stan ochrony reprezentuje pełen gradient, od stanu właściwego - FV, poprzez stan niezadawalający - U1, po stan zły - U2. Na obecnym etapie prac nie ma konieczności zwiększania liczby stanowisk w obrębie siedliska.

11. Informacja o liczbie działek prywatnych

Jedynie stanowisko **3460 Jezioro Gryżewskie** jest zarządzane przez właściciela prywatnego.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab. 2 Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla typu siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ Nazwa parametru	OCENA stanu siedliska przyrodniczego 3160 na stanowiskach								Suma monitorowanych stanowisk	
		Liczba stanowisk z daną oceną									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio	teraz
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
		w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016
	Powierzchnia	1	1			1	1			2	2
Specyficzna struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	1	1			1	1			2	2
	Gatunki ekspansywne	1	2			1				2	2
	Melioracje odwadniające	1	2	1						2	2
	Obce gatunki inwazyjne	2	2							2	2
	Przezroczystość wody	1	1		1			1		2	2
	Odczyn wody	2	1				1			2	2
	Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	2	2							2	2
	Fito- i zooplankton	1		1					2	2	2
	Barwa wody	2	1		1					2	2
	TDS wody	1						1	2	2	2
	Stan torfowiska otaczającego jezioro	1				1				2	
	HDI		2								2
	Specyficzna struktura i funkcje	1	1			1	1			2	2
	Perspektywy ochrony	1	1			1	1			2	2
	STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	1	1			1	1			2	2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

Tab. 2A1 Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów łącznie na tych stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla typu siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony.

Nazwa parametru/ Stan ochrony	ZMIANY OCEN siedliska 3160								Suma stanowisk
	Liczba stanowisk z daną zmianą, w tym rzeczywistą								
	poprawa			pogorszenie			inne zmiany (dotyczy tylko badań)	brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM			
Powierzchnia								2	2
Specyficzna struktura i funkcje								2	2
Perspektywy ochrony								2	2
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)								2	2
UWAGI									

Tab. 2A2 Podsumowanie zmian ocen wskaźników łącznie na tych stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla typu siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Nazwa parametru	Nazwa wskaźnika	ZMIANY OCEN siedliska 3160								Suma stanowisk
		Liczba stanowisk z daną zmianą, w tym rzeczywistą								
		poprawa			pogorszenie			inne zmiany (dotyczy tylko badań)	brak zmian	
		o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM			
Specyficzna struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne								2	2
	Gatunki ekspansywne		1	1					1	2
	Melioracje odwadniające	1		1					1	2
	Obce gatunki inwazyjne								2	2
	Przezroczystość wody							1	1	2
	Odczyn wody					1	1		1	2
	Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)								2	2
	Fito- i zooplankton							2		2
	Barwa wody				1		1		1	2
	TDS wody							2		2
	Stan torfowiska otaczającego jezioro							2		2
HDI							2		2	
Podsumowanie		1	1	2	1	1	2	2	2	
UWAGI										

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

II.A.1. WSKAŹNIKI STANU OCHRONY, AKTUALNE ODDZIAŁYWANIA I PRZEWIDYWANE ZAGROŻENIA NA STANOWISKACH

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników Struktury i funkcji siedliska na stanowiskach

Gatunki charakterystyczne - dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy wskaźnik ten został określony jako właściwy (FV) zarówno w roku 2011 jak i obecnie, powierzchnia zajmowana przez gatunki charakterystyczne nie zmniejszyła się. Wskaźnik ten dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski otrzymał ocenę złą (U2) w 2016 r., również w roku 2011 ponieważ nie stwierdzono żadnych gatunków charakterystycznych wskaźnik oceniono jako zły (U2).

Gatunki ekspansywne - dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy wskaźnik ten został określony jako właściwy (FV) zarówno w roku 2011 jak i obecnie, brak gatunków ekspansywnych. Wskaźnik ten dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski otrzymał w poprzednich badaniach ocenę złą (U2) ze względu na porośnięcie dużego obszaru pałąką *Typha* sp. oraz obecność wierzby *Salix* sp. Obecnie gatunki ekspansywne zostały usunięte w wyniku oczyszczenia stawu, ocena wskaźnika poprawiła się z U2 na FV.

Melioracje odwadniające - dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy wskaźnik ten został określony jako właściwy (FV) zarówno w roku 2011 jak i obecnie. Wskaźnik ten dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski otrzymał w poprzednich badaniach ocenę niezadawalającą (U1) ze względu na obecność "rowku" odwadniającego stawek. W aktualnych badaniach nie stwierdzono zagrożeń ze strony elementów melioracyjnych, ocena wskaźnika poprawiła się z U1 na FV.

Obce gatunki inwazyjne - nie stwierdzono obecności obcych gatunków inwazyjnych na żadnym z badanych stanowisk zarówno w trakcie badań poprzednich jak i aktualnych, dla obu stanowisk wskaźnikowi przypisano ocenę właściwą (FV).

Przezroczystość wody - dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy wskaźnik ten został określony jako właściwy (FV) zarówno w roku 2011 jak i obecnie. Dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski w poprzednim badaniu w 2011 r. nie określano tego wskaźnika ze względu na brak wolnego lustra wody, w 2016 r. wskaźnik oceniono na stan niezadawalający - U1 (wartość wskaźnika mieściła się w zakresie 0,5-1,5 m).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

Odczyn wody - w poprzednich badaniach prowadzonych w 2011 r. wskaźnik ten został oceniony jako właściwy (FV) dla obu badanych stanowisk. W wyniku badań prowadzonych w 2016 roku, odczyn wody stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy oceniono jako odpowiadający stanowi właściwemu (FV), natomiast dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski ze względu na wzrost wartości pH o ponad 0,5 jednostki w stosunku do poprzednich badań przypisano ocenę złą.

Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne) - wskaźnik oceniony jako właściwy (FV) dla obu badanych stanowisk, zarówno w trakcie poprzednich badań (2011r.) jak i obecnie (2016 r.).

Fito- i zooplankton - w poprzednich badaniach prowadzonych w roku 2011, Niżni Staw Toporowy wykazał stan właściwy wskaźnika planktonowego (FV), a stanowisko 3795 Stawek Pucółowski stan niezadawalający, ze względu na stosunkowo liczną obecność glonów oraz ich dużą bioróżnorodność. W roku 2016, wskaźnik "Fito- i zooplankton" jako pomocniczy nie podlegał ocenie.

Barwa wody - w poprzednich badaniach prowadzonych w 2011 r. wskaźnik ten został oceniony jako właściwy (FV) dla obu badanych stanowisk. Obecnie w przypadku stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy nie stwierdzono zmiany wskaźnika (pozostaje stan właściwy), natomiast w przypadku stanowiska 3795 Stawek Pucółowski jakość wskaźnika pogorszyła się, ze względu na ciemnobrunatną barwę wody stan oceniono na niezadawalający.

TDS wody - w poprzednich badaniach prowadzonych w roku 2011, Niżni Staw Toporowy wykazał stan właściwy (FV) wskaźnika TDS, a dla Stawku Pucółowskiego nie dokonano pomiarów tego wskaźnika. W roku 2016, wskaźnik jako pomocniczy nie podlegał ocenie.

Stan torfowiska otaczającego jezioro - w poprzednich badaniach prowadzonych w roku 2011 Niżni Staw Toporowy wykazał stan właściwy (FV) wskaźnika, a dla Stawku Pucółowskiego stan zły (U2). W roku 2016, zgodnie z aktualną metodyką wskaźnik nie podlegał ocenie.

HDI - w poprzednich badaniach prowadzonych w roku 2011 wskaźnik nie był oceniany, w obecnych badaniach prowadzonych w roku 2016 wskaźnik HDI otrzymał ocenę właściwą (FV) dla obu badanych stanowisk.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla siedliska przyrodniczego na stanowiskach

Na stanowisku Niżni Staw Toporowy charakteryzującym się w obu latach badań (2011 i 2016) oceną ogólną właściwą (FV) - stwierdzono w roku 2011 jako oddziaływanie leśnictwo mające wpływ neutralny (A), w kolejnym badaniu w 2016 r. odnotowano jako oddziaływanie „ewolucję biocenotyczną, sukcesję” ze względu na zarastanie stawu płem torfowym co jest procesem naturalnym.

Na stanowisku Stawek Pucułowski stwierdzono w poprzednim badaniu przeprowadzonym w 2011 r. 4 typy oddziaływań: „ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe”; „zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie”, „pobór wód z wód powierzchniowych”, oraz „nagromadzenie materii organicznej”, obecnie (2016 r.) nie zaobserwowano melioracji i osuszania oraz poboru wód z wód powierzchniowych, natomiast ocena intensywności i wpływu szlaku pieszego (wpływ neutralny) i gromadzenia materii organicznej (wpływ negatywny) nie uległa zmianie.

3. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla siedliska na stanowiskach.

Największym zagrożeniem dla obu monitorowanych stanowisk siedliska 3160 regionu alpejskiego jest proces zarastania, gromadzenia materii organicznej i naturalnej eutrofizacji mogący doprowadzić do zaniku siedliska. Pozostałe zagrożenia notowane w 2011 r. takie jak zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie oraz pobór wód z wód powierzchniowych (w odniesieniu do Stawku Pucułowskiego) oraz zaśmiecanie przez tubylczą ludność (w przypadku Niżniego Stawu Toporowego), nie zostały zarejestrowane w trakcie aktualnych badań. Ze względu na fakt, że zagrożenia opisywane były przez ekspertów w kategoriach jakościowych oraz brak wyróżnionych kategorii dla zagrożeń ich porównanie ilościowe nie jest możliwe.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim**II.A.2. STAN OCHRONY I JEGO PARAMETRY NA STANOWISKACH**

Ocena wszystkich parametrów składowych oraz ocena ogólna stanowisk siedliska 3160 regionu alpejskiego badanych w 2016 r. nie uległy zmianie w stosunku do ocen przeprowadzonych na podstawie poprzednich badań w 2011 r.

1. Stan i zmiany w czasie parametru Powierzchnia siedliska na stanowiskach

Dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy parametr "Powierzchnia" został określony jako właściwy (stan FV) zarówno w roku 2011 jak i w roku 2016, powierzchnia stanowiska nie zmieniła się, dla stanowiska Stawek Pucółowski - w obu latach badań jako zły (stan U2), ze względu na jego bardzo małą powierzchnię z tendencją do zarastania i zmniejszania się.

2. Stan i zmiany w czasie parametru Struktura i funkcja siedliska na stanowiskach

Dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy parametr "Specyficzna struktura i funkcje" został określony jako właściwy (stan FV) zarówno w roku 2011 jak i w roku 2016, dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski - w obu latach badań jako zły (stan U2), ze względu na złą ocenę wskaźnika gatunki charakterystyczne (spadek powierzchni zajętej przez gatunki charakterystyczne o ponad 20%) oraz wskaźnika "Odczyn wody" (wartość wzrosła o ponad 0,5 jednostki w stosunku do poprzednich badań).

3. Stan i zmiany w czasie parametru Perspektywy ochrony na stanowiskach

Dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy parametr "Perspektywy ochrony" został określony jako właściwy (stan FV) zarówno w roku 2011 jak i w roku 2016, dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski - w obu latach badań jako zły (stan U2), ze względu na zarastanie i perspektywę zaniku stanowiska w przyszłości.

4. Stan ochrony siedliska i jego zmiany w czasie na stanowiskach

Dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy parametr "Stan ochrony" charakteryzuje stan właściwy - FV (wszystkie składowe wskaźniki i parametry oceniono jako właściwe zarówno w roku 2011 jak i w roku 2016), dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski - w obu latach badań jako stan zły - U2 (wszystkie parametry składowe charakteryzował zarówno w roku 2011 jak i obecnie stan zły).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

II.B. POZOSTAŁE TABELI NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab. 3 Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny dla poszczególnych stanowisk dla siedliska 3160							
						Powierzchnia		Specyficzna struktura i funkcje		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
1.	PLC120001	Tatry	małopolskie Rów Podtatrzański	3959	Niżni Staw Toporowy	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
2.	PLH120018	Ostoja Gorczańska	małopolskie Gorce	3795	Stawek Puciołowski	U2	U2	U2	U2	U2	U2	U2	U2
Suma poszczególnych ocen stanowisk					FV	1	1	1	1	1	1	1	1
					U2	1	1	1	1	1	1	1	1
RAZEM liczba ocenianych stanowisk/ ocen						2	2	2	2	2	2	2	2

Tab. 4 Aktualne oddziaływania łącznie - dane ogólne - na stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																															
					poprzednio 2011																teraz 2016															
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X			
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X
B	leśnictwo		1						1																											

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																																																										
					poprzednio 2011																teraz 2016																																										
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X																														
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X																											
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		1	1					1																									1																													
J02.01	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie		1																																																												
J02.06	Pobór wód z wód powierzchniowych		1																																																												
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja			1																																																											
K02.02	nagromadzenie materii organicznej		1	1																																																											

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																															
					poprzednio 2011																teraz 2016															
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X			
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X
	Liczba stanowisk, na których stwierdzono oddziaływania/liczba wszystkich monitorowanych stanowisk		5 / 2	3 / 2	0/2	0/2	0/2	0/2	2 / 2	0/2	0/2	0/2	0/2	2/2	1/2	0/2	0/2	0/2	0/2	0/2	0/2	0/2	0/2	0/2	1 / 2	0/2	1 / 2	0/2	0/2	0/2	1/2	0/2	0/2	0/2	0/2	0/2

Tab. 4A Zmiany aktualnych oddziaływań łącznie na stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym alpejskim pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem razem w roku 2016	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
B	leśnictwo			1		
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	w pobliżu szlak górski	1	1		
J02.01	zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie				1	
J02.06	pobór wód z wód powierzchniowych				1	
K02	ewolucja biocenotyczna, sukcesja		1	1		
K02.02	nagromadzenie materii organicznej		1	1		
Suma stanowisk (podsumowanie zmian)			2	2	1	

Tabela przedstawia zmiany w zakresie wszystkich oddziaływań, stwierdzonych w 2 ostatnich cyklach, również tych, które nie wystąpiły w roku 2016. Z tego powodu "Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem razem w roku 2016" nie musi być sumą trzech ostatnich kolumn zestawienia.

Kierunek zmian określano następująco:

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

1. Brak zmian w ocenach stwierdzano w przypadkach:
 - a) równych wartości wpływu i intensywności oddziaływania, poprzednio i teraz,
 - b) wpływu neutralnego, poprzednio i teraz,
 - c) wpływu neutralnego, poprzednio lub teraz, jeżeli oddziaływanie o określonym wpływie stwierdzono tylko w jednym cyklu badań.
2. Poprawę stwierdzano w przypadkach:
 - a) poprawy wpływu,
 - b) poprawy w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym wzrost intensywności, a przy wpływie negatywnym jej spadek),
 - c) wpływu negatywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie,
 - d) wpływu pozytywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie.
3. Pogorszenie stwierdzano w przypadkach:
 - a) pogorszenia wpływu,
 - b) pogorszenia w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym spadek intensywności, a przy wpływie negatywnym jej wzrost),
 - c) wpływu pozytywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie,
 - d) wpływu negatywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie.

Tab. 5 Przewidywane zagrożenia - dane ogólne - łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego 3160, monitoring skończony. Uzupełnienie tabeli nie jest możliwe (komentarz str. 14).

Kod	Przewidywane zagrożenie w przyszłości	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym zagrożeniem		Liczba stanowisk z daną intensywnością zagrożenia							
					Intensywność zagrożenia							
					A		B		C		X	
			poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
			w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016
		Liczba stanowisk, dla których przewiduje się dane zagrożenie / liczba wszystkich monitorowanych stanowisk										

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

Tab. 5A Zmiany przewidywanych zagrożeń łącznie na tych samych stanowiskach w regionie biogeograficznym alpejskim pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego 3160, monitoring skończony. Uzupełnienie tabeli nie jest możliwe (komentarz str. 14).

Kod	Przewidywane zagrożenie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk razem	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie w intensywności
Suma stanowisk (podsumowanie zmian)						

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

III.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 6 Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ Nazwa parametru	Ocena stanu siedliska przyrodniczego 3160								Suma obszarów Natura 2000	
		Liczba obszarów Natura 2000 z daną oceną									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio	teraz
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
		w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016
	Powierzchnia	1	1			1	1			2	2
Specyficzna struktura i funkcje	<u>Gatunki charakterystyczne</u>	1	1			1	1			2	2
	<u>Gatunki ekspansywne</u>	1	2			1				2	2
	<u>Melioracje odwadniające</u>	1	2	1						2	2
	<u>Obce gatunki inwazyjne</u>	2	2							2	2
	<u>Przezroczystość wody</u>	1	1		1			1		2	2
	<u>Odczyn wody</u>	2	1				1			2	2
	<u>Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)</u>	2	2							2	2
	<u>Fito- i zooplankton</u>	1		1					2	2	2
	<u>Barwa wody</u>	2	1		1					2	2
	<u>TDS wody</u>	1	1					1	1	2	2
	<u>Stan torfowiska otaczającego jezioro</u>	1				1				2	
	<u>HDI</u>		2								2
	<u>Parametr Specyficzna struktura i funkcje</u>	1	1			1	1			2	2
	Perspektywy ochrony	1	1			1	1			2	2
	STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	1	1			1	1			2	2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

Tab. 6A Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Nazwa parametru/ Stan ochrony	ZMIANY OCEN siedliska przyrodniczego 3160								Suma obszarów, na których powtarzano badania
	Liczba obszarów Natura 2000 z daną zmianą, w tym rzeczywistą								
	poprawa			pogorszenie			inne zmiany	brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM			
Powierzchnia								2	2
Specyficzna struktura i funkcje								2	2
Perspektywy ochrony								2	2
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)								2	2
UWAGI									

III.A.1. WSKAŹNIKI STANU OCHRONY, AKTUALNE ODDZIAŁYWANIA I PRZEWIDYWANE ZAGROŻENIA W OBSZARACH NATURA 2000

W regionie alpejskim, badania prowadzono na 2 stanowiskach położonych na dwóch obszarach Natura 2000: Ostoja Gorczańska PLH120018 (stanowisko 3795 Stawek Pucółowski) oraz Tatry PLC120001 (stanowisko 3959 Niżni Staw Toporowy). Zebrane dane są reprezentatywne dla tego regionu biogeograficznego. Stwierdzono, że na obszarach Natura 2000 tego regionu, monitorowanych w 2016 r., jedno z dwóch zbadanych stanowisk wykazuje stan właściwy (FV), drugie - stan zły (U2). Stan właściwy wykazało stanowisko położone na obszarze Tatry, stan zły stanowisko na obszarze Ostoja Gorczańska. Wszystkie analizowane wskaźniki, a co za tym idzie parametry składające się na ocenę ogólną, zostały ocenione w przypadku stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy na stan właściwy (FV). W przypadku stanowiska 3795 Stawek Pucółowski - o jego złym stanie zdecydowała zła ocena wskaźnika "Gatunki charakterystyczne" (spadek powierzchni zajętej przez gatunki charakterystyczne o ponad 20%) oraz wskaźnika odczyn wody (wartość wzrosła o ponad 0,5 jednostki w stosunku do poprzednich badań). Standardom stanu właściwego nie odpowiadała również przezroczystość (wartość wskaźnika mieściła się w zakresie 0,5-1,5 m) i barwa wody (woda ciemnobrunatna), oba te wskaźniki wskazywały na stanie niezadawalający (U1).

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników Struktury i funkcji siedliska w obszarach Natura 2000

Oba obszary reprezentowane były przez pojedyncze stanowiska, stąd ocena stanu wskaźników obszarów oraz ich zmian jest taka sama jak stanowiska zlokalizowanego na danym obszarze.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla siedliska przyrodniczego w obszarach Natura 2000

Oba obszary reprezentowane były przez pojedyncze stanowiska, stąd oddziaływania oraz ich zmiany są takie same jak stanowiska zlokalizowanego na danym obszarze (patrz opis pkt. 2 str. 14).

3. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla siedliska w obszarach Natura 2000.

Oba obszary reprezentowane były przez pojedyncze stanowiska, stąd zagrożenia oraz ich zmiany są takie same jak stanowiska zlokalizowanego na danym obszarze (patrz opis w rozdziale 3 str. 14)

III.A.2. STAN OCHRONY I JEGO PARAMETRY W OBSZARACH NATURA 2000

Oba obszary reprezentowane były przez pojedyncze stanowiska, stąd ocena stanu parametrów obszarów oraz ich zmian jest taka sama jak stanowiska zlokalizowanego na danym obszarze. Stan zły (U2) dla obszaru PLH120018 Ostoi Gorczańskiej został określony z powodu złej oceny powierzchni siedliska, perspektyw ochrony i specyficznej struktury i funkcji, stan obszaru PLC120001 Tatry pozostaje właściwy (FV).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

III.B. POZOSTAŁE TABELY DOTYCZY OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 7 Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	OCENY dla poszczególnych obszarów Natura 2000 dla siedliska 3160							
				Powierzchnia		Specyficzna struktura i funkcje		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
				poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
				w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016
1.	PLC120001	Tatry	małopolskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
2.	PLH120018	Ostoja Gorczańska	małopolskie	U2	U2	U2	U2	U2	U2	U2	U2
Suma obszarów z danymi ocenami			FV	1	1	1	1	1	1	1	
			U2	1	1	1	1	1	1	1	
RAZEM liczba ocenianych obszarów				2	2	2	2	2	2	2	2

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

Tab. 8 Aktualne oddziaływania - dane ogólne - łącznie na badanych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba obszarów w z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba obszarów w z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba obszarów Natura 2000 z danym wpływem i intensywnością oddziaływania na siedlisko 3160																															
					Poprzednio 2009-2011																Teraz 2016															
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X			
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X
B	leśnictwo		1					1																												
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		1	1				1																												
J02.01	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie		1										1																							
J02.06	Pobór wód z wód powierzchniowych		1																																	
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja			1																																

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

Tab. 8A Zmiany aktualnych oddziaływań łącznie na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym alpejskim pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba ocenianych obszarów Natura 2000 razem	Liczba ocenianych obszarów Natura 2000, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba ocenianych obszarów Natura 2000, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności
B	leśnictwo			1	
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	w pobliżu szlak górski	1	1	
J02.01	Zасыpywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie				1
J02.06	Pobór wód z wód powierzchniowych				1
K02	Ewolucja biocenotyczna, sukcesja		1	1	
K02.02	nagromadzenie materii organicznej		1	1	
Suma obszarów Natura 2000 (podsumowanie zmian)			2	2	1

Tabela przedstawia zmiany w zakresie wszystkich oddziaływań, stwierdzonych w 2 (lub 3) ostatnich cyklach, również tych, które nie wystąpiły w roku 2016. Z tego powodu "Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem razem w roku 2016" nie musi być sumą trzech ostatnich kolumn zestawienia.

Kierunek zmian określano następująco:

1. Brak zmian w ocenach stwierdzano w przypadkach:
 - a) równych wartości wpływu i intensywności oddziaływania, poprzednio i teraz,
 - b) wpływu neutralnego, poprzednio i teraz,
 - c) wpływu neutralnego, poprzednio lub teraz, jeżeli oddziaływanie o określonym wpływie stwierdzono tylko w jednym cyklu badań.
2. Poprawę stwierdzano w przypadkach:
 - a) poprawy wpływu,
 - b) poprawy w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym wzrost intensywności, a przy wpływie negatywnym jej spadek),
 - c) wpływu negatywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie,
 - d) wpływu pozytywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie.
3. Pogorszenie stwierdzano w przypadkach:
 - a) pogorszenia wpływu,
 - b) pogorszenia w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym spadek intensywności, a przy wpływie negatywnym jej wzrost),
 - c) wpływu pozytywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie,
 - d) wpływu negatywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie.

Należy zwrócić uwagę na punkty 1c, 2c, 2d, 3c i 3d. Obejmują one przypadki, w których oddziaływanie stwierdzono tylko w jednym z porównywanych cykli monitoringu. Informacje z podpunktów c powodować mogą zwiększenie liczebności stanowisk ze zmianami w oddziaływaniach ponad liczbę stanowisk objętych monitoringiem w roku 2016, ponieważ uwzględniają oddziaływania, które wystąpiły jedynie we wcześniejszych cyklach.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

2. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie alpejskim

Tab. 9 Przewidywane zagrożenia - dane ogólne - łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego 3160, monitoring skończony. Uzupełnienie tabeli nie jest możliwe patrz komentarz str. 14.

Kod	Przewidywane zagrożenie w przyszłości	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba obszarów Natura 2000 z danym zagrożeniem								Liczba wszystkich monitorowanych obszarów Natura 2000	
			Intensywność zagrożenia									
			A		B		C		X		poprzednio	teraz
			poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
			w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016
		Liczba obszarów dla których przewiduje się zagrożenie / liczba wszystkich obszarów										

Tab. 9A Zmiany zagrożeń łącznie na tych samych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym alpejskim pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego 3160 monitoring skończony. Uzupełnienie tabeli nie jest możliwe, patrz komentarz str. 14.

Kod	Przewidywane zagrożenie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba obszarów razem	Liczba obszarów Natura 2000, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba obszarów Natura 2000, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba obszarów Natura 2000, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
		Suma obszarów Natura 2000 (podsumowanie zmian)				

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab. 2 Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla typu siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160 – monitoring skończony

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ Nazwa parametru	OCENA stanu siedliska przyrodniczego 3160 na stanowiskach								Suma monitorowanych stanowisk	
		Liczba stanowisk z daną oceną									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio	teraz
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
		w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016
	Powierzchnia	61	56	3	2			2		66	58
Specyficzna struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	57	46	7	8	1	2	1	2	66	58
	Gatunki ekspansywne	53	49	7	9			6		66	58
	Melioracje odwadniające	60	56	2	1		1	4		66	58
	Obce gatunki inwazyjne	61	57		1			5		66	58
	Przezroczystość wody	43	36	13	17	2	3	8	2	66	58
	Odczyn wody	65	53		2	1	1		2	66	58
	Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	66	52		2		2		2	66	58
	Fito- i zooplankton	48	12	10	8	1	3	7	35	66	58
	Barwa wody	60	36	3	14	2	4	1	4	66	58
	TDS wody	44	37		2		1	22	18	66	58
	Stan torfowiska otaczającego jezioro	54		9				3		66	
	HDI	1	43		3				12	1	58
Specyficzna struktura i funkcje	51	42	13	9	2	5		2	66	58	
Perspektywy ochrony		55	49	8	7	2	2	1		66	58

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ Nazwa parametru	OCENA stanu siedliska przyrodniczego 3160 na stanowiskach								Suma monitorowanych stanowisk	
		Liczba stanowisk z daną oceną									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio	teraz
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
		w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		48	39	16	12	2	5		2	66	58

Tab. 2A1 Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów łącznie na tych stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla typu siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160 - monitoring skończony

Nazwa parametru/ Stan ochrony	ZMIANY OCEN siedliska 3160								Suma stanowisk
	Liczba stanowisk z daną zmianą, w tym rzeczywistą								
	poprawa			pogorszenie			inne zmiany (dotyczy tylko badań)	brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM			
Powierzchnia				1		1	2	55	58
Specyficzna struktura i funkcje	3		3	4	1	5	2	48	58
Perspektywy ochrony	2	1	3	1	1	2	1	52	58
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	2		2	4	1	5	2	49	58
UWAGI									

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Tab. 2A2 Podsumowanie zmian ocen wskaźników łącznie na tych stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla typu siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160 - monitoring skończony

Nazwa parametru/ Nazwa wskaźnika		ZMIANY OCEN siedliska 3160								Suma stanowisk
		Liczba stanowisk z daną zmianą, w tym rzeczywistą								
		poprawa			pogorszenie			inne zmiany (dotyczy tylko badań)	brak zmian	
		o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM			
Parametr Specyficzna struktura i funkcje	<u>Gatunki charakterystyczne</u>	1		1	2	1	3	3	51	58
	<u>Gatunki ekspansywne</u>				1		1	6	51	58
	<u>Melioracje odwadniające</u>				1		1	4	53	58
	<u>Obce gatunki inwazyjne</u>				1		1	4	53	58
	Przezroczystość wody	4	1	5	8	1	9	4	40	58
	<u>Odczyn wody</u>		1	1	2	1	3	2	52	58
	<u>Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)</u>				2	2	4	2	52	58
	Fito- i zooplankton	2	1	3	9	1	10	28	17	58
	<u>Barwa wody</u>	3		3	14	2	16	5	34	58
	<u>TDS wody</u>				2		2	14	42	58
	Stan torfowiska otaczającego jezioro							58		58
<u>HDI</u>							57	1	58	
Podsumowanie	7	1	8	23	5	28	66	56	58	
UWAGI										

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

II.A.1. WSKAŹNIKI STANU OCHRONY, AKTUALNE ODDZIAŁYWANIA I PRZEWIDYWANE ZAGROŻENIA NA STANOWISKACH

W regionie kontynentalnym badania w 2016 r. prowadzono na 58 stanowiskach, spośród nich 50 było zlokalizowanych na 12 obszarach Natura 2000: PLH060076 Brzeziczno (1 stanowisko), PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka (1 stanowisko), PLH020006 Karkonosze (1 stanowisko), PLH060043 Lasy Sobiborskie (1 stanowisko), PLH200005 Ostoja Augustowska (4 stanowiska), PLH300045 Ostoja Piłska (5 stanowisk), PLH280048 Ostoja Piska (10 stanowisk), PLH200004 Ostoja Wigierska (8 stanowisk), PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich (2 stanowiska), PLH020014 Torfowisko pod Zieleńcem (1 stanowisko), PLH300052 Uroczyska Kujańskie (2 stanowiska), PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej (14 stanowisk), 8 stanowisk było zlokalizowanych poza obszarami Natura 2000. Zebrane dane są reprezentatywne dla tego regionu biogeograficznego. Dla parametru "Powierzchnia", zanotowano stan właściwy w 96% badanych stanowisk i jedynie w odniesieniu do dwóch spośród 58, stan powierzchni uznano za niezadawalający (U1), były to: stanowisko 3477 Pustelnia (DPN) oraz stanowisko 3882 Zbiornik NN. Ocena niezadawalająca wynikała ze zmniejszenia się powierzchni zbiornika (o ok. 10%), związanego z narastaniem pła torfowcowego i łądowaniem zbiornika. Dla 85% stanowisk, parametr "Perspektywy ochrony" został oceniony jako właściwy (stan FV), podczas gdy dla 15% gorszy od właściwego (9 stanowisk: 3445 Sucharek koło Bryzgly, 3460 Jezioro Gryżewskie, 3492 Jezioro Okoninko, 3493 Jezioro Perskie, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 3509 Jezioro Czarcie (Czarciak), 4047 Jezioro Łukietek, 4060 Jezioro Świąte). Przyczyny stanu niezadawalającego (U1) lub złego (U2) parametru "Perspektywy ochrony" mają charakter naturalny i wynikają np. z dużych wahań poziomu wody, przesuszenia torfowiska otaczającego jezioro i zarastania zbiornika (np. jezioro Kuźnik Czarny i Okoninko) i/lub są wynikiem działalności człowieka (rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej np. w przypadku jeziora Świąte czy niewłaściwej gospodarki rybackiej np. w jeziorze Gryżewskim). Dla ok. 72% stanowisk parametr "Specyficzna struktura i funkcje" został oceniony na stan właściwy (FV), 16% na stan niezadawalający (U1), 9% - na stan zły (U2), a w 3% stanowisk stanu tego parametru nie określono. Stan niezadawalający parametru "Specyficzna struktura i funkcje" (U1) charakteryzował następujące stanowiska: 3460 Jezioro Gryżewskie, 3493 Jezioro Perskie, 3495 Jezioro Okoniowe, 3506 Jezioro Sołtyckie, 3882 Zbiornik NN, 3940 Diabelski Staw, 4041 Jezioro Czarne, 4057 Jezioro Orchowe, 4060 Jezioro Świąte. Stan zły zanotowano w przypadku stanowisk: 3492 Jezioro Okoninko, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 4047 Jezioro Łukietek i 4061 Jezioro Brzeziczno. Główną przyczyną obniżonej oceny stanu tego parametru była niska ocena wskaźników "Gatunki charakterystyczne" oraz "Gatunki ekspansywne". Stwierdzono, że na stanowiskach siedliska 3160 regionu kontynentalnego, monitorowanych w 2016 r., większość (67%) wykazuje stan ochrony właściwy (FV), 21 %- stan niezadawalający (U1), a 9 % stan zły (U2). W przypadku dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) oceny końcowej nie przeprowadzono, gdyż w opinii eksperta zbiorniki te są częścią torfowiska przejściowego, jednocześnie zalewowego, na terasie Izery. Nie reprezentują siedliska 3160, lecz siedlisko - torfowiska wysokie i trzęsawiska (7140). Nie mogą więc być oceniane wg metodyki zalecanej dla siedliska 3160

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników Struktury i funkcji siedliska na stanowiskach

Gatunki charakterystyczne - dla 80% stanowisk stan wskaźnika "Gatunki charakterystyczne" został w 2016 roku określony jako właściwy (FV). Kilkanaście procent (8 stanowisk), spośród wszystkich monitorowanych, wykazało stan niezadawalający - U1 (3493 Jezioro Perskie, 3495 Jezioro Okoniowe, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3509 Jezioro Czarcie (Czarciak), 3882 Zbiornik NN, 4041 Jezioro Czarne, 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec i 4061 Jezioro Brzeziczno.), a ok. 3% (2 stanowiska) stan zły (U2). Obniżony wskaźnik (U1 i U2) "Gatunki charakterystyczne" stwierdzono głównie na stanowiskach na których wystąpił spadek powierzchni zajętej przez roślinność wodną na transekcie lub całkowicie brak roślinności podwodnej. W przypadku dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) wskaźnika nie oceniono. Dla zdecydowanej większości stanowisk (85% w roku 2011 i 80% w roku 2016), wskaźnik "gatunki charakterystyczne" został określony jako właściwy (stan FV). Kilkanaście procent spośród monitorowanych stanowisk wykazało zarówno w roku 2011 jak i obecnie - stan niezadawalający (U1). Było to w sumie 6 stanowisk: 3493 Jezioro Perskie, 3495 Jezioro Okoniowe, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3509 Jezioro Czarcie (Czarciak), 3882 Zbiornik NN i 4041 Jezioro Czarne. W przypadku 3 stanowisk w roku 2016 obniżono ocenę FV, co znalazło odzwierciedlenie we wzroście liczby stanowisk będących w stanie niezadawalającym - U1 (stanowiska 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec i 4061 Jezioro Brzeziczno), a także w stanie złym, ze względu na dwustopniowe obniżenie oceny z FV na U2 spowodowane brakiem roślinności podwodnej w jeziorze Jeleń. Natomiast w stosunku do lat wcześniejszych, w 2016 roku w jeziorze Sołtyskim nastąpiło zwiększenie udziału roślin o liściach pływających, szczególnie zbiorowisk z *Potamogeton natans*, *Nymphaeetum albo-candidae* (*Nymphaea x borealis* 60%) co przyczyniło się do poprawy oceny wskaźnika dla tego stanowiska (z U1 na FV). W przypadku dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) wskaźnika nie oceniono w trakcie ostatnich badań (2016 r.), a w przypadku (stanowisko 3383 Głodne Jeziorko II) wskaźnik nie był oceniany w poprzednim, badaniu (2011 r.), ich porównanie nie było więc możliwe.

Gatunki ekspansywne - dla 85% stanowisk badanych w 2016 roku, stan wskaźnika "Gatunki ekspansywne" został określony jako właściwy (FV). W przypadku 9 stanowisk (15% objętych monitoringiem), wskaźnik oceniono na stan niezadawalający - U1 (stanowiska: 3460 Jezioro Gryżewskie, 3882 Zbiornik NN, 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec, 3940 Diabelski Staw, 4047 Jezioro Łukietek, 4048 Jezioro Płotycze, 4057 Jezioro Orchowe, 4060 Jezioro Świąte, 4061 Jezioro Brzeziczno). Dla żadnego stanowiska nie stwierdzono stanu złego (U2). Stan niezadawalający związany był z zarastaniem przez trzcinę pospolitą (*Phragmites australis*) i pałkę (*Typha* sp.). Dla zdecydowanej większości stanowisk (85%) zarówno w 2011 jak i w 2016 roku wskaźnik "Gatunki ekspansywne" został określony jako właściwy (stan FV). W 2016 roku w stosunku do badań przeprowadzonych w 2011, stwierdzono pogorszenie wskaźnika "Gatunki ekspansywne" (ze stanu FV na U1) w przypadku jednego stanowiska - 4060 Jezioro Świąte, w którym zanotowano obecność gatunku ekspansywnego - Pałka wąskolistna (*Typha langustifolia*). W przypadku sześciu stanowisk (3383 Głodne

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Jeziorko II, 3476 Pustelnik (DPN), 3477 Pustelnia (DPN), 3882 Zbiornik NN, 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec, 3884 Zbiornik dystroficzny przy J. Płociowym (DPN)) wskaźnik "Gatunki ekspansywne" nie był oceniany w trakcie badań w 2011 roku i jego porównanie z obecnymi wynikami obserwacji nie było możliwe.

Melioracje odwadniające - dla 97% stanowisk wskaźnik oceniono jako właściwy (stan FV). Gorszy stan od właściwego charakteryzował parametr "Melioracje" w przypadku Jeziora Sołtyskiego (stan U1) i jeziora Łukietek (stan U2). Obniżenie wskaźnika było spowodowane obecnością systemów rowów melioracyjnych powodujących odwodnienie obszarów położonych w zlewni jezior. dla 90% stanowisk zbadanych w 2011 r. i 97% stanowisk zbadanych w 2016 r. wskaźnik oceniono jako właściwy (stan FV). Gorszy stan od właściwego tego wskaźnika, w obu latach badań, charakteryzował jeziora Sołtyskie i Łukietek ze względu na obecność systemów rowów melioracyjnych powodujących odwodnienie obszarów położonych w ich zlewni. Przy czym, w przypadku jeziora Łukietek, aktualną ocenę wskaźnika "Melioracje" obniżono w stosunku do poprzedniej (ze stanu U1 na U2) z powodu przeprowadzonych w pobliżu jeziora prac hydrotechnicznych (pogłębienie w roku 2014 rowu melioracyjnego przebiegającego w odległości od 50 do 100 metrów od jeziora i odwadniającego okoliczne lasy).

Obce gatunki inwazyjne - stan wskaźnika w 98% oceniony został w 2016 roku jako właściwy (FV). Jedynie dla jednego zbiornika (stanowisko 3506 jezioro Sołtyskie) ocenę obniżono do stanu niezadawalającego (U1). W 2016 roku zaobserwowano stopniowy wzrost pokrycia stanowiska moczarką kanadyjską *Elodea canadensis*. W 2011 r. stan wskaźnika dla 93% stanowisk (pozostałe 7% nie zostało ocenione) i 98% stanowisk w roku 2016 (oceniano wszystkie monitorowane stanowiska), określony został jako właściwy (FV). Tylko dla jednego zbiornika (stanowisko 3506 jezioro Sołtyskie) aktualną ocenę obniżono do stanu niezadawalającego (U1). W 2016 roku zaobserwowano stopniowy wzrost pokrycia stanowiska moczarką kanadyjską *Elodea canadensis*. W przypadku czterech stanowisk (3476 Pustelnik (DPN), 3477 Pustelnia (DPN), 3882 Zbiornik NN, 3884 Zbiornik dystroficzny przy J. Płociowym (DPN)) wskaźnik "Obce gatunki inwazyjne" nie był oceniany w trakcie badań w 2011 roku i jego porównanie z obecnymi wynikami obserwacji nie było możliwe.

Przezroczystość wody - stan właściwy (FV) stwierdzono dla 62% stanowisk, stan niezadawalający (U1) dla 29%, stan zły (U2) dla 5%, a dla 3% stanowisk stanu tego parametru nie określono. Stan niezadawalający określono dla: 3379 Widne-Stanowisko, 3381 Suchar Rzepiskowy, 3443 Suchar Zachodni, 3445 Sucharek koło Bryzgly, 3456 Konopniak, 3462 Jezioro Pustelnik II (Jezioro Ósemka, Jezioro Pustelnik Duży), 3472 Głodne Jeziorko III, 3475 Głodne Jeziorko V, 3482 Smolak Duży (Smolak

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Wielki), 3493 Jezioro Perskie (Jezioro Piersko), 3504 Jezioro bezimienne (Jezioro „Oczko”), 3505 Jezioro Jeleń (Jezioro Linowe), 3882 Zbiornik NN, 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec (Żółwia Kłoc), 3884 Zbiornik dystroficzny przy J. Płociowym (DPN), 4047 Jezioro Łukietek, 4057 Jezioro Orchowe. Stan zły dla trzech zbiorników: 3492 Jezioro Okoninko, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny i 4061 Jezioro Brzeziczno. W przypadku dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) wskaźnika nie oceniono. Stan właściwy (FV) określono dla 64% stanowisk monitorowanych w roku 2011 i dla 62% stanowisk monitorowanych w 2016 r.. Stan niezadawalający (U1) dla 22% i 29%, a stan zły (U2) dla 3% i 5%, odpowiednio w latach 2011 i 2016. W przypadku 14 stanowisk, monitorowanych w obu latach badań, stwierdzono zmianę stanu wskaźnika "Przezroczystość wody". Na 5 stanowiskach, przezroczystość wody poprawiła się (3460 Jezioro Gryżewskie, 3465 Jezioro Sęczek, 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec, 3506 Jezioro Sołtyskie, 4060 Jezioro Święte). Przy czym, największy wzrost przejrzystości wody wystąpił w jeziorze Sołtyskim, stąd ocena wskaźnika została zmieniona ze stanu złego (U2) na właściwy (FV). W 9 jeziorach zaobserwowano pogorszenie przezroczystości wód, były to stanowiska: 3379 Widne-Stanowisko, 3381 Suchar Rzepiskowy, 3462 Jezioro Pustelnik II, 3472 Głodne Jeziorko III, 3475 Głodne Jeziorko V, 3492 Jezioro Okoninko, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń i 4061 Jezioro Brzeziczno. Szczególnie istotny spadek przejrzystości wystąpił w jeziorze Kuźnik Czarny, dla którego w efekcie ocenę wskaźnika obniżono ze stanu właściwego (FV) na zły (U2). W 2011 roku, nie oceniano wskaźnika "Przezroczystość wody" na stanowiskach 3476 Pustelnik (DPN) i 3477 Pustelnia (DPN), a w obu latach badań, na stanowiskach 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2 w związku z tym porównanie wyników pomiędzy latami badań dla tych stanowisk nie było możliwe.

Odczyn wody - dla 91% stanowisk stan wskaźnika został określony jako właściwy (FV), dla 3,5% (3505 Jezioro Jeleń i 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec) jako niezadawalający (U1) a dla 1,5% jako zły - U2 (stanowisko 4047 Jezioro Łukietek). Ocena stanu poniżej właściwego była wynikiem zbyt wysokiego pH, świadczącego o pogorszeniu cech diagnostycznych siedliska. W przypadku dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) wskaźnika nie oceniono. Stan właściwy pH wody określono dla 98% stanowisk badanych w 2011 roku i dla 91% stanowisk badanych w roku 2016. W poprzednich badaniach, tylko Jezioro Sołtyskie zostało ocenione pod względem tego wskaźnika na stan zły (U2), a stanowisk będących w stanie niezadawalającym (U1) nie stwierdzono. Obecnie, pH wód jeziora Sołtyskiego obniżyło się do stanu właściwego (FV), natomiast dla 3 stanowisk stwierdzono podwyższenie odczynu wody, co spowodowało zmianę oceny z FV na U1 w przypadku stanowisk - 3505 Jezioro Jeleń i 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec, oraz z FV na U2 w przypadku stanowiska 4047 Jezioro Łukietek. Dla dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) oceny wskaźnika "Odczyn wody" nie przeprowadzono w 2016 r. i porównanie wyników oceny nie było możliwe.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne) - zdecydowana większość (90%) stanowisk monitorowanych w 2016 roku wykazywało wartość przewodnictwa elektrolitycznego na poziomie stanu właściwego (FV). Jednak w przypadku 4 stanowisk wartość wskaźnika przekraczała $100 \mu\text{S cm}^{-1}$ i decydowała o ocenie niezadawalającej - U1 (stanowiska: 3493 Jezioro Perskie, 3505 Jezioro Jeleń) lub złej - U2 (stanowiska: 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec i 4047 Jezioro Łukietek). Badania prowadzone w 2011 roku wskazywały na właściwy stan (FV) wszystkich badanych wówczas stanowisk siedliska 3160 pod względem wartości przewodnictwa wody. Obecnie, badania wykonane w 2016 r. wykazują stan właściwy (FV) dla zdecydowanej większości stanowisk (90%), jednak, w przypadku 4 stanowisk, wartość wskaźnika podwyższyła się i decydowała o zmianie oceny na niezadawalającą - U1 (stanowiska: 3493 Jezioro Perskie, 3505 Jezioro Jeleń) lub złą - U2 (stanowiska: 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec i 4047 Jezioro Łukietek).

Fito- i zooplankton - dla 60% monitorowanych stanowisk wskaźnik planktonowy jako wskaźnik dodatkowy nie był oceniany. Wśród pozostałych stanowisk, ok. połowa otrzymała ocenę stanu wskaźnika "Fito- i zooplankton" wskazującą na stan właściwy (FV). Stan niezadawalający (U1) stwierdzono w przypadku 8 jezior: 3367 Tobolinka I, 3371 Tobolinka II, 3440 Suchar Wschodni, 3445 Sucharek koło Bryzgly, 3493 Jezioro Perskie, 3505 Jezioro Jeleń, 4057 Jezioro Orchowe, 4060 Jezioro Święte; a stan zły (U2) dla trzech: 3492 Jezioro Okoninko, 4047 Jezioro Łukietek i 4061 Jezioro Brzeziczno. Obniżenie wartości wskaźnika było związane zwykle z dominacją rafidofita *Gonyostomum semen* lecz również z współdominacją zielenic z rzędu Chlorococcales (*Monoraphidium minutum*, *Oocystis* spp., *Chlorella* sp.) i kryptofitów (*Cryptomonas* spp.) lub współdominacją zielenic z rzędu Chlorococcales i sinic z rodzajów *Merismopedia*, *Woronichinia*, *Microcystis* lub *Pseudanabaena*. Na żadnym z badanych stanowisk nie stwierdzono zakwitów glonowych. Porównanie zmian ocen wskaźnika planktonowego możliwe jest w przypadku 13 stanowisk badanych pod kątem fito- i zooplanktonu zarówno w 2011 jak i 2016 roku. Obecnie bowiem, dla 60% monitorowanych stanowisk wskaźnik planktonowy jako wskaźnik dodatkowy, nie był oceniany. Spośród badanych stanowisk, w trzech przypadkach stwierdzono poprawę oceny dokonanej na podstawie planktonu a w 10 stanowiskach jej pogorszenie. Poprawa oceny ze stanu U1 na FV dotyczyła stanowisk - 3381 Suchar Rzepiskowy i 3456 Konopniak, a ze stanu U2 na FV - stanowiska 3506 Jezioro Sołtyskie. Pogorszenie stanu wskaźnika "Fito- i zooplankton" ze stanu właściwego (FV) na niezadawalający (U1) odnotowano w odniesieniu do siedmiu stanowisk: 3367 Tobolinka I, 3371 Tobolinka II, 3440 Suchar Wschodni, 3445 Sucharek koło Bryzgly, 3493 Jezioro Perskie, 3505 Jezioro Jeleń i 4060 Jezioro Święte, zmianę ze stanu właściwego (FV) na zły (U2) na jednym stanowisku - 4061 Jezioro Brzeziczno, a zmianę ze stanu niezadawalającego (U1) na zły (U2) w dwóch - 3492 Jezioro Okoninko i 4047 Jezioro Łukietek.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Barwa wody - dla 62% stanowisk barwa wody została określona jako właściwa (FV), dla 24% - przypisano stan niezadawalający (U1), dla 7% - stan zły (U2), a dla pozostałych 7% stan nie został określony. Stan niezadawalający (U1) stwierdzono na 14 stanowiskach: 3379 Widne-Stanowisko, 3456 Konopniak, 3461 Jezioro Pustelnik I, 3462 Jezioro Pustelnik II, 3472 Głodne Jeziorko III, 3475 Głodne Jeziorko V, 3477 Pustelnia (DPN), 3492 Jezioro Okoninko, 3505 Jezioro Jeleń, 3506 Jezioro Sołtyskie, 3508 Jezioro bezimienne, 3882 Zbiornik NN, 3884 Zbiornik dystroficzny przy J. Płociowym (DPN) i 4060 Jezioro Święte. W jeziorach tych barwa wody została określona jako ciemnobrunatna, ciemnobrązowa i/lub mętna lub też pomiar barwy mieścił się w zakresie $510100\text{mg Pt/dm}^{-3}$. W czterech jeziorach stan zły (U2) wskaźnika wynikał z intensywnego brunatnego lub brunatno-zielonego zabarwienia wody (stanowiska: 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec, 4047 Jezioro Łukietek, 4057 Jezioro Orchowe, 4061 Jezioro Brzeziczno). Barwy wody nie oznaczono w jeziorach: 3497 Jezioro Kuźniczek, 3498 Jezioro Kuźnik Bagienny, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3934 Izera 1. Stan właściwy barwy wody określono dla 90% stanowisk badanych w 2011 roku i dla 62% stanowisk badanych w roku 2016. Stan niezadawalający (U1) dla 5% i 24%, a stan zły (U2) dla 3% i 7%, odpowiednio w latach 2011 i 2016. W trakcie poprzednich badań nie wykonano oceny barwy wody dla jednego stanowiska, w trakcie aktualnych (2016 r.) - dla czterech stanowisk. Wśród stanowisk badanych w obu okresach, poprawę wskaźnika stwierdzono dla 3 stanowisk a jego pogorszenie dla 16. Barwa wody poprawiła się o jeden stopień, na stanowisku 3460 Jezioro Gryżewskie - zmiana z U1 na FV i na stanowiskach 3456 Konopniak oraz 3506 Jezioro Sołtyskie - zmiana z U2 na U1. Pogorszenie oceny wskaźnika "Barwa wody" ze stanu właściwego (FV) na niezadawalający (U1) dotyczyło 12 stanowisk: 3379 Widne-Stanowisko, 3461 Jezioro Pustelnik I, 3462 Jezioro Pustelnik II, 3472 Głodne Jeziorko III, 3475 Głodne Jeziorko V, 3477 Pustelnia (DPN), 3492 Jezioro Okoninko, 3505 Jezioro Jeleń, 3508 Jezioro bezimienne, 3882 Zbiornik NN, 3884 Zbiornik dystroficzny przy J. Płociowym (DPN) i 4060 Jezioro Święte. Dwustopniowe pogorszenie stanu (z FV na U2) stwierdzono dla stanowisk 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec i 4061 Jezioro Brzeziczno. Na pierwszym z nich, stanowisku 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec, przyczyną silnie brunatnej wody jest, jak wskazuje ekspert, pokrycie lustra wody pleustofitami w związku z tym brak fotodegradacji substancji humusowych, w drugim, jeziorze Brzeziczno, woda jest mętna, brunatno-zielona a w fitoplanktonie dominują dwa gatunki: sprzężnicy *Staurastrum gracile* oraz nitkowatej sinicy z rodzaju *Pseudanabaena*, przedstawicielami zooplanktonu są wrotki (*Trichocerca*). Zmianę oceny wskaźnika "Barwa wody" ze stanu niezadawalającego (U1) w 2011 r. na zły (U2) w 2016 r., określono dla jezior Łukietek i Orchowe.

TDS wody - dla 64% stanowisk określono stan właściwy (FV) wskaźnika TDS, dla 31% stanowisk nie określono tego wskaźnika. Stan niezadawalający (U1) stwierdzono w odniesieniu do jezior: Jeleń i Łukietek a stan zły (U2) dla Dystrof k. jeziora Ostrowiec. W wyniku badań przeprowadzonych w 2011 roku, w trakcie których wskaźnik TDS oceniono dla 67% badanych stanowisk, wszystkie stanowiska oceniono jako znajdujące się w stanie właściwym (FV). Obecnie, dla dwóch z nich (jeziora Jeleń i Łukietek),

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

ocena pogorszyła się (zmiana ze stanu FV na U1). W stosunku do 14 stanowisk porównanie oceny wskaźnika TDS nie jest możliwe, 8 z nich nie było badanych poprzednio, a 6 obecnie.

Stan torfowiska otaczającego jezioro - W roku 2016, zgodnie z aktualną metodyką wskaźnik nie podlegał ocenie.

HDI - dla 72% stanowisk określono stan właściwy (FV) wskaźnika HDI, dla 21% stanowisk nie określono tego wskaźnika. Stan niezadawalający (U1) stwierdzono w odniesieniu do 5% jezior (3 stanowiska: 3379 Widne-Stanowisko, 3492 Jezioro Okoninko, 3505 Jezioro Jeleń). W poprzednim badaniu wykonanym w 2011 r. wskaźnik HDI oceniono tylko na jednym stanowisku - 3414 Suchar Dembowskich, ocena wskaźnika wskazywała na stan właściwy siedliska (FV) na tym stanowisku i nie uległa zmianie w wyniku badań przeprowadzonych w 2016 roku.

3. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla siedliska przyrodniczego na stanowiskach

Na monitorowanych w 2016 roku stanowiskach siedliska 3160 regionu kontynentalnego, odnotowano 30 różnego typu oddziaływań o zróżnicowanym wpływie i intensywności. Do oddziaływań najbardziej powszechnych należało leśnictwo (oddziaływanie występujące w przypadku 30 stanowisk), oddziaływanie „ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe” (odnotowane dla 30 stanowisk), „wędkarstwo” (dla 19 stanowisk) i „wycinka lasów” (w przypadku 15 stanowisk). W przypadku leśnictwa jak również wycinki lasów, wpływ oddziaływań określano jako neutralny lub pozytywny. W porównaniu do wyników poprzedniego badania przeprowadzonego w 2011 roku nie odnotowano istotnych zmian tych oddziaływań na stanowiskach na których badania powtarzano. Wpływ i intensywność leśnictwa i działań z nim związanych pozostają na zbliżonym poziomie. Również występowania ścieżek, szlaków pieszych czy rowerowych, uznano za neutralne dla większości stanowisk (63% spośród badanych), jednak w przypadku pozostałych – 11 stanowisk, oddziaływanie może mieć skutki negatywne poprzez ułatwienie dostępu do siedliska, jego wydeptywanie i zaśmiecianie. Oddziaływanie to może mieć znaczny wpływ, jak np. na stanowisku 3367 Tobolinka I, ze względu na drogę pieszą do jeziora oznaczoną tablicą informacyjną. Generalnie, analiza porównawcza zmian oddziaływań na stanowiskach badanych w obu okresach (lata 2011 i 2016), wskazuje na nasilenie oddziaływania związanego z tworzeniem ścieżek, szlaków pieszych i rowerowych. Na ok 30% stanowisk badanych zarówno w 2011 jak i w 2016 r., nastąpiło pod tym względem pogorszenie (większa intensywność wpływu negatywnego). Jeśli chodzi natomiast o obecność dróg i autostrad w pobliżu 7 stanowisk (w 2016 r.), została ona uznana zwykle za neutralną dla stanu ochrony badanych stanowisk. Nie zanotowano pogorszenia i wzrostu tego oddziaływania na stanowiskach siedliska 3160. Eksperti zwracają uwagę na negatywny wpływ wędkarstwa (tylko na jednym stanowisku został on oceniony jako neutralny), polegający przede wszystkim na budowaniu umocnień i pomostów wokół jeziora,

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

wydeptywaniu ścieżek, niszczeniu roślinności, zaśmiecaniu oraz stosowaniu zanęt. Porównując zmiany oddziaływania "wędkarstwo" w obu okresach monitoringowych, możemy zauważyć, że problem utrzymuje się na zbliżonym poziomie i nie wykazuje, rozpatrując sumarycznie całą pulę stanowisk, tendencji ani do poprawy ani pogorszenia, nie wyklucza to istotnych zmian w obu kierunkach na poszczególnych stanowiskach. Negatywny wpływ na zlewnie zbiorników dystroficznych wiąże się też m. in. ze zbieractwem grzybów, porostów, jagód itp., istotne oddziaływania tego typu stwierdzono wobec 9 stanowisk, w wypadku tego oddziaływania możemy mówić o nasileniu zjawiska, bowiem w 2011 r. nie odnotowano tego problemu. Także negatywne oddziaływania związane z uprawianiem sportu i różnych formy czynnego wypoczynku i rekreacji w plenerze, zostały zaobserwowane na 3 stanowiskach. Specyficznym oddziaływaniem mogącym zagrażać stanowi ochrony są kopalnie, potencjalne oddziaływanie ze strony górnictwa odnotowano w przypadku jeziora Brzeziczno, jezioro to znajduje się w zasięgu potencjalnego oddziaływania kopalni Lubelski Węgiel SA. W porównaniu z sytuacją w 2011 roku, w trakcie obecnych badań części oddziaływań notowanych poprzednio nie stwierdzono, głównie chodzi o negatywne lub neutralne oddziaływania ze strony rolnictwa, tj.: uprawę, wypas, restrukturyzacje gospodarstw rolnych czy inne rodzaje produkcji rolniczej.

Procesy naturalne mogą również intensywnie oddziaływać w sposób negatywny, należą do nich: proces eutrofizacji, susze i zmniejszenie opadów, nagromadzenie materii organicznej oraz ewolucja biocenotyczna, sukcesja, erozja czy naturalne zakwaszanie. Nasiloną eutrofizację, często powodowaną działalnością człowieka, odnotowano w przypadku 10 stanowisk, jej nasilenie w stosunku do poprzednich badań stwierdzono na ok. połowie badanych stanowisk. Ewolucja biocenotyczna i sukcesja oraz gromadzenie materii organicznej odnotowano jako naturalne procesy na 6 stanowiskach monitorowanych w 2016 r., procesy te mogą prowadzić do stopniowego zaniku siedliska. W odniesieniu do czterech stanowisk (4048 Jezioro Płotycze, 4057 Jezioro Orchowe, 4047 Jezioro Łukietek, 4061 Jezioro Brzeziczno) istotnym oddziaływaniem wpływającym na jakość wskaźników stanu siedliska, jest stwierdzony aktualnie niski poziom wody w zbiorniku oraz na torfowisku przejściowym wokół jeziora. Zjawisko obniżenia poziomu wody w zbiorniku oraz uwilgotnienia sąsiadujących siedlisk mokradłowych dotyczy w roku 2016 wielu analizowanych jezior dystroficznych, czego przyczyną jest prawdopodobnie zmniejszone zasilanie w efekcie dwóch kolejnych zim o bardzo małych opadach śniegu. W przypadku jednego ze stanowisk, monitorowanych w 2016 roku - Jeziora Pustelnik II, zaobserwowano proces intensywnej erozji skarpy wydmy przylegającej do jeziora w miejscu kąpieliska oraz zasypywanie piaskiem strefy brzegowej jeziora. Pozytywny wpływ naturalnego zakwaszenia stwierdzono na 7 stanowiskach (np. na Jeziorkach Głodne I-IV w obszarze Uroczyska Puszczy Drawskiej), na których dopływ substancji humusowych utrwala proces dystrofizacji i stabilizuje funkcjonowanie zbiornika.

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla siedliska na stanowiskach.

Spośród 58 stanowisk siedliska 3169 regionu kontynentalnego monitorowanych w 2016 r., ok. 30% położone jest na terenach ścisłej ochrony i/lub na terenach o minimalnej antropopresji dla stanowisk tych nie określono żadnych zagrożeń. Podobna proporcja zbiorników, którym nie przypisano zagrożeń była notowana także w trakcie poprzednich badań. Najczęstszymi zagrożeniami przypisywanym badanym stanowiskom były eutrofizacja, wędkarstwo, zmiany poziomu wody oraz zagrożenia

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

wynikające z ruchu turystycznego. W porównaniu do 2011 r. stwierdzono wzrost zagrożeń ze strony turystyki i rekreacji, był to przede wszystkim wzrost liczby stanowisk zagrożonych z powodu obecności i intensywnego wykorzystania ścieżek, szlaków pieszych i rowerowych (4 stanowiska zagrożone w 2011 i 11 stanowisk w 2016 r.), wzrost niszczenia runa leśnego (zagrożone 9 stanowisk) a także powstanie zabudowy rekreacyjnej i powierzchni utwardzalnych (np. stanowisko Jezioro Święte). Nasilonym zagrożeniem jest zmniejszenie opadów skutkujące obniżeniem lustra wody przyczyniającym się do wypłykania i zarastania zbiornika. Ze względu na fakt, że zagrożenia opisywane były przez ekspertów w kategoriach jakościowych oraz brak wyróżnionych kategorii dla zagrożeń ich porównanie ilościowe nie jest możliwe.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

II.A.2. STAN OCHRONY I JEGO PARAMETRY NA STANOWISKACH

Podsumowując zmiany ocen stanu ochrony (oceny ogólnej) i pozostałych parametrów, na stanowiskach siedliska 3160 na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym, stwierdzono brak zmian dla większości stanowisk (w zależności od parametru niezmienione oceny charakteryzują od 83 do 95% monitorowanych stanowisk). Dla parametru "Powierzchnia", zanotowano pogorszenie oceny (zmiana z FV na U1) w odniesieniu tylko do jednego spośród 58 monitorowanych stanowisk - stanowiska 3477 Pustelnia (DPN), na którym zmniejszenie się powierzchni zbiornika (o ok. 10%), było związane z narastaniem płą torfowcowego. W przypadku dwóch stanowisk (4047 Jezioro Łukietek i 3474 Głodne Jeziorko IV), parametr ten nie został oceniony w trakcie badań prowadzonych w 2011 r., w związku z czym porównanie ocen nie było możliwe, obecna ocena parametru "Powierzchnia" dla obu tych stanowisk jest właściwa (stan FV). Dla parametru "Specyficzna struktura i funkcje" na 3 stanowiskach (3506 Jezioro Sołtyskie, 3509 Jezioro Czarcie, 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec) stwierdzono poprawę oceny, a na 5 jej pogorszenie (3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 4047 Jezioro Łukietek, 4060 Jezioro Święte i 4061 Jezioro Brzeziczno). Poprawa oceny była wynikiem wzrostu przejrzystości wody, spadku pH, braku zakwitów glonów oraz zwiększenia udziału roślin o liściach pływających (np. w Jeziorze Sołtyskie). Pogorszenie parametru "Specyficzna struktura i funkcje" nastąpiło m. in. z powodu spadku poziomu wody w wyniku którego odnotowano silne przesuszenie otaczającego jeziora torfowiska oraz pojawienie się zbiorowisk szuwarowych oraz spadek przejrzystości wód (np. w jeziorze Kuźnik Czarny), wzrostu wartości przewodnictwa elektrolitycznego i barwy wody (jeziora: Jeleń, Łukietek, Święte i Brzeziczno). W przypadku dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) oceny parametru "Specyficzna struktura i funkcje" nie przeprowadzono, gdyż w opinii eksperta zbiorniki te są częścią torfowiska przejściowego, jednocześnie zalewowego, na terasie Izery, nie reprezentują siedliska 3160, nie mogą więc być oceniane wg metodyki zalecanej dla tego siedliska. Perspektywy ochrony dla stanowisk siedliska 3160 zostały uznane za lepsze obecnie niż w roku 2011 w przypadku trzech stanowisk (3495 Jeziorko Okoniowe, 3506 Jezioro Sołtyskie i 4057 Jezioro Orchove), a pogorszenie oceny parametru "Perspektyw ochrony" stwierdzono w przypadku dwóch jezior (Kuźnik Czarny i Jeleń). Sumaryczna ocena stanu ochrony badanych stanowisk uległa poprawie na dwóch stanowiskach: 3506 Jezioro Sołtyskie i 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec natomiast pogorszeniu na pięciu (3477 Pustelnia (DPN), 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 4047 Jezioro Łukietek i 4061 Jezioro Brzeziczno).

1. Stan i zmiany w czasie parametru Powierzchnia siedliska na stanowiskach

97% stanowisk wykazało stan właściwy (FV) tego parametru, 3% stan niezadawalający (U1), stanu złego (U2) nie stwierdzono na żadnym z badanych stanowisk. Stan niezadawalający określono dla dwóch stanowisk: 3477 Pustelnia (DPN) i 3882 Zbiornik NN, na których w trakcie badań przeprowadzonych w 2016 r. zaobserwowano zmniejszenie się powierzchni zbiornika (o ok. 10%) na skutek lądowania.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

2. Stan i zmiany w czasie parametru Struktura i funkcja siedliska na stanowiskach

72% stanowisk charakteryzował stan właściwy (FV), 16% - stan niezadawalający (U1), 9% stan zły (U2), a 3% stanowisk nie oceniono. Ocenę niezadawalającą parametru „Specyficzna struktura i funkcje” otrzymało 9 stanowisk: 3460 Jezioro Gryżewskie, 3493 Jezioro Perskie, 3495 Jezioro Okoniowe, 3506 Jezioro Sołtyskie, 3882 Zbiornik NN, 3940 Diabelski Staw, 4041 Jezioro Czarne, 4057 Jezioro Orchove i 4060 Jezioro Świąte. Stan zły (U2) tego parametru charakteryzował 5 stanowisk: 3492 Jezioro Okoninko, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 4047 Jezioro Łukietek i 4061 Jezioro Brzeziczno. Stan gorszy od właściwego był wynikiem przede wszystkim obecności gatunków ekspansywnych, gorszej niż właściwa (FV) oceny wskaźnika „Gatunki charakterystyczne”, a także niższej przezroczystości i barwy wód. Dodatkowo, niższą ocenę w niektórych stanowiskach powodował wskaźnik „Fito- i zooplankton” oraz wysokie przewodnictwo elektrolityczne.

3. Stan i zmiany w czasie parametru Perspektywy ochrony na stanowiskach

85% stanowisk charakteryzował stan właściwy (FV), 12% - stan niezadawalający (U1), 3% stan zły (U2). Stan gorszy od właściwego stwierdzono dla 9 stanowisk: 3445 Sucharek koło Bryzgly, 3460 Jezioro Gryżewskie, 3492 Jezioro Okoninko, 3493 Jezioro Perskie, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 3509 Jezioro Czarcie (Czarciak), 4047 Jezioro Łukietek, 4060 Jezioro Świąte). Przyczyny stanu niezadawalającego (U1) lub złego (U2) parametru "Perspektywy ochrony" mają charakter naturalny i wynikają np. z dużych wahań poziomu wody, przesuszania torfowiska otaczającego jezioro i zarastania zbiornika (np. jezioro Kuźnik Czarny i Okoninko) i/lub są wynikiem działalności człowieka (rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej np. w przypadku jeziora Świąte czy niewłaściwej gospodarki rybackiej np. w jeziorze Gryżewskim).

4. Stan ochrony siedliska i jego zmiany w czasie na stanowiskach

Na stanowiskach siedliska 3160 regionu kontynentalnego, monitorowanych w 2016 r., większość (67%) wykazuje stan ochrony właściwy (FV), 21%- stan niezadawalający (U1), a 9% stan zły (U2). W przypadku dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) oceny końcowej nie przeprowadzono, gdyż w opinii eksperta zbiorniki te są częścią torfowiska przejściowego, jednocześnie zalewowego, na terasie Izery. Nie reprezentują siedliska 3160, lecz siedlisko - torfowiska wysokie i trzęsawiska (7140). Nie mogą więc być oceniane wg metodyki zalecanej dla siedliska 3160. Ocenę ogólną niezadawalającą (stan U1) określono dla 12 stanowisk. Były to: 3445 Sucharek koło Bryzgly, 3460 Jezioro Gryżewskie, 3477 Pustelnia (DPN), 3493 Jezioro Perskie, 3495 Jezioro Okoniowe, 3506 Jezioro Sołtyskie, 3509 Jezioro Czarcie (Czarciak), 3882 Zbiornik NN, 3940 Diabelski Staw, 4041 Jezioro Czarne, 4057 Jezioro Orchove i 4060 Jezioro Świąte. Ocenę złą (stan U2) – otrzymały jeziora: 3492 Jezioro Okoninko, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 4047 Jezioro Łukietek i 4061 Jezioro Brzeziczno. Ocena ogólna gorsza od zadawalającej była wynikiem niższej oceny parametrów: „Specyficzna struktura i funkcje” (w 14 przypadkach), „Perspektywy ochrony” (w 9 przypadkach), oraz „Powierzchnia siedliska” (w dwóch przypadkach). Dla 6 stanowisk, obniżenie oceny ogólnej było spowodowane jednoczesną niższą oceną dwóch parametrów składowych.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

II.B. POZOSTAŁE TABELI NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab. 3 Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny dla poszczególnych stanowisk dla siedliska 3160							
						Powierzchnia		Specyficzna struktura i funkcje		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
1.	PLH020006	Karkonosze	dolnośląskie Karkonosze	3960	Równia pod Śnieżką	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
2.	PLH020006	Karkonosze	dolnośląskie Karkonosze	3961	Zbiornik na Torfowisku pod Smogornią	FV		FV		FV		FV	
3.	PLH020014	Torfowisko pod Zieleńcem	dolnośląskie Góry Orlickie	3458	Zieleniec 1	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
4.	PLH020014	Torfowisko pod Zieleńcem	dolnośląskie Góry Orlickie	3580	Zieleniec 2	U1		FV		FV		U1	
5.	PLH020047	Torfowiska Gór Izerskich	dolnośląskie Góry Izerskie	3934	Izera 1	FV	FV	FV	XX	FV	FV	FV	XX
6.	PLH020047	Torfowiska Gór Izerskich	dolnośląskie Góry Izerskie	3935	Izera 2	FV	FV	FV	XX	FV	FV	FV	XX
7.	PLH020047	Torfowiska Gór Izerskich	dolnośląskie Góry Izerskie	3936	Wisielec 2	U1		U1		FV		U1	
8.	PLH040023	Doliny Brdy i Stażki w Borach Tucholskich	kujawsko-pomorskie Bory Tucholskie	3977	Jeziorka Kozie zb.1	FV		FV		FV		FV	
9.	PLH040023	Doliny Brdy i Stażki w Borach Tucholskich	kujawsko-pomorskie Bory Tucholskie	3979	Jeziorka Kozie zb.3	FV		FV		FV		FV	
10.	PLH060043	Lasy Sobiborskie	lubelskie Równina Łęczyńsko-Włodawska	4048	Jeziro Płotycze	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
11.	PLH060076	Brzeziczno	lubelskie Równina Łęczyńsko-Włodawska	4061	Jeziro Brzeziczno	FV	FV	U1	U2	FV	FV	U1	U2
12.	PLH080056	Diabelski Staw koło Radomicka	lubuskie Równina Torzymska	3940	Diabelski Staw	FV	FV	U1	U1	FV	FV	U1	U1

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny dla poszczególnych stanowisk dla siedliska 3160							
						Powierzchnia		Specyficzna struktura i funkcje		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
13.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie Pojezierze Wschodniosuwalskie	3414	Suchar Dembowskich	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
14.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie Pojezierze Wschodniosuwalskie	3440	Suchar Wschodni	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
15.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie Pojezierze Wschodniosuwalskie	3443	Suchar Zachodni	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
16.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie Równina Augustowska	3375	Suchar Wielki	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
17.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie Równina Augustowska	3379	Widne-Stanowisko	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
18.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie Równina Augustowska	3381	Suchar Rzepiskowy	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
19.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie Równina Augustowska	3445	Sucharek koło Bryzgly	FV	FV	FV	FV	U1	U1	U1	U1
20.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie Równina Augustowska	3456	Konopniak	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
21.	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie Równina Augustowska	3367	Tobolinka I	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
22.	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie Równina Augustowska	3371	Tobolinka II	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
23.	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie Równina Augustowska	3448	Ślepe I	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
24.	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie Równina Augustowska	3449	Ślepe II	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny dla poszczególnych stanowisk dla siedliska 3160							
						Powierzchnia		Specyficzna struktura i funkcje		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
25.	PLH220026	Sandr Brdy	pomorskie Bory Tucholskie	3900	Jeziro Kociotek	FV		FV		FV		FV	
26.	PLH220026	Sandr Brdy	pomorskie Równina Charzykowska	3898	Jeziro Kacze Oko	FV		FV		FV		FV	
27.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	3459	Jeziro Borkowskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
28.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	3460	Jeziro Gryżewskie	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1	U1
29.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	3465	Jeziro Sęczek	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
30.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	3482	Smolak Duży (Smolak Wielki)	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
31.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	3525	Jeziro Duży Róg	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
32.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	3531	Jeziro Mały Róg	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
33.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Pojezierze Mrągowskie	3499	Jeziro Kruczek Duży	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny dla poszczególnych stanowisk dla siedliska 3160							
						Powierzchnia		Specyficzna struktura i funkcje		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
34.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Pojezierze Mrągowskie	3501	Kruczek Mały	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
35.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Równina Mazurska	3469	Jezioro Martwe	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
36.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie Równina Mazurska	3484	Jezioro Smolak Mały	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
37.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie Dolina Gwdy	3495	Jezioro Okoniowe	FV	FV	U1	U1	U1	FV	U1	U1
38.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie Dolina Gwdy	3497	Jezioro Kuźniczkek	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
39.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie Dolina Gwdy	3498	Jezioro Kuźnik Bagienny	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
40.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie Dolina Gwdy	3500	Jezioro Kuźnik Czarny, (Jezioro Czarne, Czaplą, Kuźnik Czaplą)	FV	FV	U1	U2	FV	U1	U1	U2
41.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	4041	Jezioro Czarne (Małe Jezioro, Jezioro Skórka)	FV	FV	U1	U1	FV	FV	U1	U1
42.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	3494	Jezioro Mały Smólsk	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
43.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie Pojezierze Krajeńskie	3509	Jezioro Czarcie (Czarciak)	FV	FV	U1	FV	U1	U1	U1	U1
44.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	lubuskie Równina Drawska	3882	Zbiornik NN	U1	U1	U1	U1	FV	FV	U1	U1
45.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	lubuskie Równina Drawska	3883	Dystrof k. jeziora Ostrowiec (Żółwia Kłoc)	FV	FV	U1	FV	FV	FV	U1	FV

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny dla poszczególnych stanowisk dla siedliska 3160							
						Powierzchnia		Specyficzna struktura i funkcje		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
46.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Pojezierze Wałeckie	3476	Pustelnik (DPN)	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
47.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Pojezierze Wałeckie	3504	Jeziro bezimienne (Jeziro „Oczko”)	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
48.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Pojezierze Wałeckie	3505	Jeziro Jeleń (Jeziro Linowe)	FV	FV	FV	U2	FV	U2	FV	U2
49.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Pojezierze Wałeckie	3506	Jeziro Sołtyskie	FV	FV	U2	U1	U2	FV	U2	U1
50.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Pojezierze Wałeckie	3508	Jeziro bezimienne, (Jeziro Krasnorostowe)	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
51.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Pojezierze Wałeckie	3884	Zbiornik dystroficzny przy J. Płociowym (DPN)	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
52.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Równina Drawska	3382	Głodne Jeziorko I	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
53.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Równina Drawska	3383	Głodne Jeziorko II	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
54.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Równina Drawska	3472	Głodne Jeziorko III	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
55.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Równina Drawska	3474	Głodne Jeziorko IV	XX	FV	FV	FV	XX	FV	FV	FV
56.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Równina Drawska	3475	Głodne Jeziorko V	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Oceny dla poszczególnych stanowisk dla siedliska 3160							
						Powierzchnia		Specyficzna struktura i funkcje		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						2011	2016	2011	2016	2011	2016	2011	2016
57.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	zachodniopomorskie Równina Drawska	3477	Pustelnia (DPN)	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1
58.			kujawsko-pomorskie Bory Tucholskie	3978	Jeziorka Kozie zb.2	FV		FV		FV		FV	
59.			lubelskie Równina Łęczyńsko-Włodawska	4047	Jeziro Łukietek	XX	FV	U1	U2	U1	U1	U1	U2
60.			lubelskie Równina Łęczyńsko-Włodawska	4057	Jeziro Orchowe	FV	FV	U1	U1	U1	FV	U1	U1
61.			lubelskie Równina Łęczyńsko-Włodawska	4060	Jeziro Święte	FV	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1
62.			wielkopolskie Kotlina Gorzowska	3461	Jeziro Pustelnik I (Jeziro Ósemka, Jeziro Pustelnik Mały)	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
63.			wielkopolskie Kotlina Gorzowska	3462	Jeziro Pustelnik II (Jeziro Ósemka, Jeziro Pustelnik Duży)	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
64.			wielkopolskie Kotlina Gorzowska	3490	Jeziro Pokraczyn	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
65.			wielkopolskie Kotlina Gorzowska	3492	Jeziro Okoninko (Jeziro Okuninko)	FV	FV	U2	U2	U2	U2	U2	U2
66.			wielkopolskie Kotlina Gorzowska	3493	Jeziro Perskie (Jeziro Piersko)	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1	U1
Suma poszczególnych ocen stanowisk					FV	61	56	51	42	55	49	48	39
					U1	3	2	13	9	8	7	16	12
					U2			2	5	2	2	2	5
					XX	2			2	1		2	
RAZEM liczba ocenianych stanowisk/ ocen						66	58	66	58	66	58	66	58

UWAGI: Kolorem zielonym zaznaczono poprawę oceny parametru, kolorem pomarańczowym pogorszenie oceny parametru o jeden stopień, czerwony – pogorszenie o 2 stopnie.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerkowanie - wyłudnienie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																																			
					poprzednio 2011																teraz 2016																			
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X							
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X				
B02.01	odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)		1		1																																			
B02.02	wycinka lasu		17	15							1																													
C01.04	Kopalnie		1																																					
C01.04.02	górnictwo podziemne			1																																				
D	Transport i sieci komunikacyjne		2																																					

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerkowanie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																																																		
					poprzednio 2011																teraz 2016																																		
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X																						
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X																			
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe			3																																									2		1								
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		21	30					1	6	1		2	2											1	1	5	3		6	3	2																							
D01.02	drogi, autostrady		8	7					5				1	1	1										4		1			1		1																							
E01	Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe		1	1											1																																				1				
E01.03	zabudowa rozproszona		1	1											1																																1								

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerdzenie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																																								
					poprzednio 2011																teraz 2016																								
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X												
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X									
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych		2										1			1																													
F02.02	Rybołówstwo czynne																																												
F02.03	Wędkarstwo		21	19				2				7	8	4													1					7	6	5											
F03.02.03	chwywanie, trucie, kłusownictwo		3	1				1						2																	1														
F04	pozyskiwanie / usuwanie roślin lądowych - ogólnie		3	1				1	1					1																															

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerbienie - wyłączenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																																						
					poprzednio 2011																teraz 2016																						
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X										
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X							
F04.01	plądrowanie stanowisk roślin		6									1	5																														
F04.02	zbieractwo grzybów, porostów, jagód itp.)			9																																							
G01	Sporty i różne formy czynnego wypoczynku w rekreacji, uprawiane w plenerze		4	3								3	1																														
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych		4	2	1			1				2																															
G01.03	pojazdy zmotoryzowane		1									1																															

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerbienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																																			
					poprzednio 2011																teraz 2016																			
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X							
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X				
H04	Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną		2																																					
J02.01	Zасыpywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie		1																																					
J02.01.02	osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych			1																																				
J02.04	Zalewanie - modyfikacje		2										1	1																										
J02.05.03	modyfikowanie akwenów wód stojących			1																																				

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerbienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2011	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba stanowisk z danym wpływem i intensywnością oddziaływania																															
					poprzednio 2011																teraz 2016															
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X			
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X
☐	Nieznane zagrożenie lub nacisk			1																															1	
×	Brak zagrożeń i nacisków			2																															1	
Liczba stanowisk, na których stwierdzono oddziaływania/liczba wszystkich monitorowanych stanowisk			189 / 66	168 / 56	3 / 66	4 / 66	2 / 66	0 / 66	36 / 66	38 / 66	1 / 66	0 / 66	43 / 66	40 / 66	22 / 66	0 / 66	0 / 66	0 / 66	0 / 66	0 / 66	6 / 56	3 / 56	2 / 56	0 / 56	27 / 56	36 / 56	5 / 56	1 / 56	36 / 56	26 / 56	23 / 56	1 / 56	1 / 56	0 / 56	0 / 56	1 / 56

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Tab. 4A Zmiany aktualnych oddziaływań łącznie na stanowiskach, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem razem w roku 2016	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
A01	Uprawa				1	
A04	wypas				1	
A04.02	wypas nieintensywny		1			1
A08	nawożenie /nawozy sztuczne/		1	1	2	
A10	restrukturyzacja gospodarstw rolnych				1	
A11	Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej				1	
B	leśnictwo		31	32	2	5
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji		1	1		
B02.01	odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)					1
B02.02	wycinka lasu		15	16	1	
C01.04	Kopalnie				1	
C01.04.02	górnictwo podziemne		1			
D	transport i sieci komunikacyjne				2	
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe		3			3
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		30	20	2	9
D01.02	drogi, autostrady		7	7	1	
E01	tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe		1	1		
E01.03	zabudowa rozproszona		1	1		
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych				2	
F02.02	rybołówstwo czynne		1			1
F02.03	Wędkarstwo		19	8	8	6
F03.02.03	chwytanie, trucie, kłusownictwo		1	1	1	1
F04	pozyskiwanie / usuwanie roślin lądowych - ogólnie		1	3		
F04.01	plądrowanie stanowisk roślin				6	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem razem w roku 2016	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
F04.02	zbieractwo grzybów, porostów, jagód itp.)		9			9
G01	sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze		3	2	2	
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych		2	1	2	2
G01.03	pojazdy zmotoryzowane				1	
G02	Infrastruktura sportowa i rekreacyjna				1	
G05	inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka			1		
G05.01	wydeptywanie, nadmierne użytkowanie		1		2	
H01	zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, ładowych, morskich i słonawych)		2	2		
H04	zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną				2	
J02.01	zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie				1	
J02.01.02	osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych		1			1
J02.04	zalewanie - modyfikacje				2	
J02.05.03	modyfikowanie akwenów wód stojących		1			1
J02.06	pobór wód z wód powierzchniowych		2	1	1	1
J02.12	tamy, wały, sztuczne plaże - ogólnie				1	
K01	abiotyczne (powolne) procesy naturalne		1			1
K01.01	erozja		1	1		
K01.05	salinizacja			5	10	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem razem w roku 2016	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
K02	ewolucja biocenotyczna, sukcesja		2		1	1
K02.02	nagromadzenie materii organicznej		5			5
K02.03	eutrofizacja (naturalna)		10	4	9	4
K02.04	zakwaszenie (naturalne)		8		9	1
M01.02	susze i zmniejszenie opadów		4			4
U	nieznane zagrożenie lub nacisk		1	1		
X	Brak zagrożeń i nacisków		2	1		1
Suma stanowisk (podsumowanie zmian)			58	46	40	34

Tabela przedstawia zmiany w zakresie wszystkich oddziaływań, stwierdzonych w 2 ostatnich cyklach, również tych, które nie wystąpiły w roku 2016. Z tego powodu "Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem razem w roku 2016" nie musi być sumą trzech ostatnich kolumn zestawienia.

Kierunek zmian określano następująco:

1. Brak zmian w ocenach stwierdzano w przypadkach:
 - a) równych wartości wpływu i intensywności oddziaływania, poprzednio i teraz,
 - b) wpływu neutralnego, poprzednio i teraz,
 - c) wpływu neutralnego, poprzednio lub teraz, jeżeli oddziaływanie o określonym wpływie stwierdzono tylko w jednym cyklu badań.
2. Poprawę stwierdzano w przypadkach:
 - a) poprawy wpływu,
 - b) poprawy w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym wzrost intensywności, a przy wpływie negatywnym jej spadek),
 - c) wpływu negatywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie,
 - d) wpływu pozytywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie.
3. Pogorszenie stwierdzano w przypadkach:
 - a) pogorszenia wpływu,
 - b) pogorszenia w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym spadek intensywności, a przy wpływie negatywnym jej wzrost),
 - c) wpływu pozytywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie,
 - d) wpływu negatywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Tab. 5 Przewidywane zagrożenia - dane ogólne - łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego 3160, monitoring skończony. Uzupełnienie tabeli nie jest możliwe (komentarz str. 14).

Kod	Przewidywane zagrożenie w przyszłości	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk z danym zagrożeniem		Liczba stanowisk z daną intensywnością zagrożenia							
					Intensywność zagrożenia							
					A		B		C		X	
			poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
			w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016
Liczba stanowisk, dla których przewiduje się dane zagrożenie / liczba wszystkich monitorowanych stanowisk												

Tab. 5A Zmiany przewidywanych zagrożeń łącznie na tych samych stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego 3160, monitoring skończony. Uzupełnienie tabeli nie jest możliwe (komentarz str. 14).

Kod	Przewidywane zagrożenie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba stanowisk razem	Liczba stanowisk, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba stanowisk, na których nastąpiła poprawa w intensywności	Liczba stanowisk, na których nastąpiło pogorszenie w intensywności
Suma stanowisk (podsumowanie zmian)						

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

III.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 6 Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ Nazwa parametru	Ocena stanu siedliska przyrodniczego 3160								Suma obszarów Natura 2000	
		Liczba obszarów Natura 2000 z daną oceną									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio	teraz
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
		w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016
	Powierzchnia	14	12							14	12
Specyficzna struktura i funkcje	<u>Gatunki charakterystyczne</u>	14	8		3				1	14	12
	<u>Gatunki ekspansywne</u>	11	9	3	3					14	12
	<u>Melioracje odwadniające</u>	14	12							14	12
	<u>Obce gatunki inwazyjne</u>	14	12							14	12
	<u>Przezroczystość wody</u>	12	8	1	1		2	1	1	14	12
	<u>Odczyn wody</u>	14	11						1	14	12
	<u>Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)</u>	14	11						1	14	12
	<u>Fito- i zooplankton</u>	13	3	1	1		1		7	14	12
	<u>Barwa wody</u>	14	10		1		1			14	12
	<u>TDS wody</u>	13						1		14	12
	<u>Stan torfowiska otaczającego jezioro</u>	14							12	14	12
	<u>HDI</u>			6				14	6	14	12
	Specyficzna struktura i funkcje	11	8	3	1		2		1	14	12
	Perspektywy ochrony	14	10		1		1			14	12
	STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	11	7	3	2		2		1	14	12

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Tab. 6A Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Nazwa parametru/ Stan ochrony	ZMIANY OCEN siedliska przyrodniczego 3160								Suma obszarów, na których powtarzano badania
	Liczba obszarów Natura 2000 z daną zmianą, w tym rzeczywistą								
	poprawa			pogorszenie			inne zmiany	brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM	o 1 stopień	o 2 stopnie	RAZEM			
Powierzchnia								12	12
Specyficzna struktura i funkcje				2		2	1	9	12
Perspektywy ochrony				1	1	2		10	12
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)				3		3	1	8	12
UWAGI									

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

III.A.1. Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w obszarach Natura 2000

W regionie kontynentalnym badania prowadzono na 58 stanowiskach, spośród nich 50 było zlokalizowanych na 12 obszarach Natura 2000: PLH060076 Brzeziczno (1 stanowisko), PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka (1 stanowisko), PLH020006 Karkonosze (1 stanowisko), PLH060043 Lasy Sobiborskie (1 stanowisko), PLH200005 Ostoja Augustowska (4 stanowiska), PLH300045 Ostoja Pilska (5 stanowisk), PLH280048 Ostoja Piska (10 stanowisk), PLH200004 Ostoja Wigierska (8 stanowisk), PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich (2 stanowiska), PLH020014 Torfowisko pod Zieleńcem (1 stanowisko), PLH300052 Uroczyska Kujañskie (2 stanowiska), PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej (14 stanowisk), 8 stanowisk było zlokalizowanych poza obszarami Natura 2000.

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników Struktury i funkcji siedliska w obszarach Natura 2000

Gatunki charakterystyczne - dla większości obszarów Natura 2000 (67%) stan wskaźnika "Gatunki charakterystyczne" został w 2016 roku określony jako właściwy (FV). Trzy obszary - PLH300052 Uroczyska Kujañskie, PLH300045 Ostoja Pilska i PLH060076 Brzeziczno, spośród 12 monitorowanych, wykazało stan niezadawalający - U1, a dla jednego - PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich stan nie był oceniany. Na obszarze PLH300052 Uroczyska Kujañskie, jedno z dwóch monitorowanych stanowisk (3509 Jezioro Czarcie) wykazało stan niezadawalający (U1) dla tego parametru; natomiast na obszarze PLH300045 Ostoja Pilska stan niezadawalający charakteryzował trzy spośród 5 monitorowanych stanowisk (3495 Jezioro Okoniowe, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 4041 Jezioro Czarne). Na żadnym obszarze nie stwierdzono złego stanu (U2) wskaźnika „Gatunki charakterystyczne”, jednak podsumowując zmiany ocen, należy stwierdzić pogorszenie wskaźnika (w 2011 roku 100% obszarów oceniono na stan właściwy – FV). W badaniu poprzednim (w 2011 r.) dla wszystkich monitorowanych wskaźnik oceniono na poziomie stanu właściwego (FV).

Gatunki ekspansywne – na większości obszarów Natura 2000 badanych w 2016 roku nie odnotowano gatunków ekspansywnych (75%), a stan wskaźnika "Gatunki ekspansywne" został określony jako właściwy (FV). W przypadku 3 obszarów (25% objętych monitoringiem), wskaźnik oceniono na stan niezadawalający - U1. Były to obszary: PLH060076 Brzeziczno, PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka i PLH060043 Lasy Sobiborskie, każdy z wymienionych obszarów reprezentowało jedno stanowisko, odpowiednio: 4061 Jezioro Brzeziczno, 3940 Diabelski Staw, 4048 Jezioro Płotycze. Stan niezadawalający wymienionych jezior związany był z ich zarastaniem przez trzcinę pospolitą (*Phragmites australis*) i pałkę (*Typha* sp.). Dla żadnego obszaru nie stwierdzono stanu złego (U2) wskaźnika „Gatunki ekspansywne”. Porównując obecną ocenę, z oceną przeprowadzoną w roku 2011, nie odnotowano zmian wskaźnika.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Melioracje odwadniające – w 2016 roku, podobnie jak w poprzednim badaniu (2011 r.), dla 100% obszarów Natura 2000 wskaźnik oceniono jako właściwy (stan FV). Dla żadnego obszaru nie stwierdzono stanu niezadawalającego (U1) bądź złego (U2).

Obce gatunki inwazyjne - stan wskaźnika na 100% obszarów Natura 2000 oceniony został zarówno w 2011 r. jak i w 2016 r. jako właściwy (stan FV).

Przezroczystość wody - stan właściwy (FV) stwierdzono dla 83% obszarów Natura 2000 monitorowanych w 2016 r., stan niezadawalający (U1) dla 8% (1 obszar - PLH200004 Ostoja Wigierska), a dla jednego obszaru (PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich) stanu tego parametru nie określono. Przyczyną niezadawalającego stanu obszaru PLH200004 Ostoja Wigierska pod względem przezroczystości wody, był niezadawalający stan (U1) tego wskaźnika przypisany większości stanowisk tego obszaru (dla 5 spośród 8 monitorowanych, tj. dla 3379 Widne-Stanowisko, 3381 Suchar Rzepiskowy, 3443 Suchar Zachodni, 3445 Sucharek koło Bryzgly, 3456 Konopniak). Dla żadnego obszaru nie stwierdzono stanu złego (U2). W trakcie badań prowadzonych w 2011 r. wszystkie monitorowane obszary, z wyjątkiem jednego, charakteryzował właściwy stan (FV) wskaźnika „Przezroczystość wody”.

Odczyn wody - dla wszystkich monitorowanych obszarów Natura 2000, zarówno w poprzednim badaniu w 2011 r. jak i obecnie w 2016 r., stan pH wody określono jako właściwy (FV). Dla jednego obszaru (PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich) oceny wskaźnika nie przeprowadzono. Dla żadnego obszaru nie stwierdzono stanu niezadawalającego (U1) bądź złego (U2).

Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne) - dla wszystkich monitorowanych obszarów Natura 2000, zarówno w poprzednim badaniu w 2011 r. jak i obecnie w 2016 r. stan przewodnictwa elektrolitycznego wody określono jako właściwy (FV). Dla jednego obszaru (PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich) oceny wskaźnika nie przeprowadzono. Dla żadnego obszaru nie stwierdzono stanu niezadawalającego (U1) bądź złego (U2).

Fito- i zooplankton - wskaźnik planktonowy, jako wskaźnik dodatkowy, został zbadany na wybranych stanowiskach monitorowanych obszarów Natura 2000. Jego ocena na poziomie obszaru, była możliwa w czterech przypadkach, na trzech obszarach: PLH020006 Karkonosze, PLH060043 Lasy Sobiborskie, LH200004 Ostoja Wigierska, stan wskaźnika oceniono na właściwy (FV), dla jednego obszaru - PLH200005 Ostoja Augustowska, jako niezadawalający (U1) - na obszarze tym, połowa ocenionych stanowisk otrzymała ocenę niezadawalającą (stan U1). Dla żadnego obszaru nie stwierdzono stanu złego (U2). W trakcie badań prowadzonych w 2011 r. wszystkie monitorowane obszary, z wyjątkiem jednego, charakteryzował właściwy stan (FV) wskaźnika „Fito- i zooplankton”.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Barwa wody - dla 83% obszarów Natura 2000 barwa wody została określona jako właściwa (stan FV), dla jednego obszaru - przypisano stan niezadawalający (U1) i dla jednego - stan zły (U2). Stan niezadawalający (U1) stwierdzono dla obszaru PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej, w obrębie którego 64% stanowisk charakteryzował stan gorszy od właściwego (były to stanowiska: 3883 Dystrof k. jeziora Ostrowiec, 3472 Głodne Jeziorko III, 3475 Głodne Jeziorko V, 3505 Jezioro Jeleń, 3506 Jezioro Sołtyskie, 3508 Jezioro bezimienne, 3477 Pustelnia (DPN), 3882 Zbiornik NN, 3884 Zbiornik dystroficzny przy J. Płociowym (DPN). Zły stan wskaźnika „Barwa wody” charakteryzował obszar PLH060076 Brzeziczno, reprezentowany przez jezioro Brzeziczno. W trakcie badań prowadzonych w 2011 r. wszystkie monitorowane obszary właściwy stan (FV) wskaźnika „Barwa wody”.

TDS wody – w 2016 r., wskaźnik TDS nie był oceniany w przypadku 42% monitorowanych obszarów (PLH020006 Karkonosze, PLH020014 Torfowisko pod Zieleńcem, PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich, PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka, PLH280048 Ostoja Piska). Oceny wskaźnika przeprowadzone na stanowiskach pozostałych 58% obszarów wskazywały na ich stan właściwy (FV) podobnie jak w trakcie poprzednich badań, dla żadnego obszaru na którym zbadano wskaźnik TDS wody, jego wartość nie wskazywała na stan inny jak właściwy.

Stan torfowiska otaczającego jezioro - W roku 2016, zgodnie z aktualną metodyką wskaźnik nie podlegał ocenie.

HDI - ocena wskaźnika została wykonana dla połowy monitorowanych w 2016 r. obszarów Natura 2000. Dla każdego z nich określono stan właściwy (FV) wskaźnika HDI. Stan niezadawalający (U1), stwierdzono w odniesieniu do pojedynczych stanowisk, stanowiska 3379 Widne-Stanowisko leżącego na obszarze PLH200004 Ostoja Wigierska oraz stanowiska 3505 Jezioro Jeleń obszaru PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej, ocena ich nie miała wpływu na sumaryczną ocenę obszarów. Żaden obszar Natura 2000 nie został oceniony na stan niezadawalający (U1) lub zły (U2). Porównanie ocen wskaźnika z poprzednimi wynikami nie jest możliwe, ponieważ nie wykonywano jego oceny.

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla siedliska przyrodniczego w obszarach Natura 2000

Na monitorowanych w 2016 roku obszarach Natura 2000 siedliska 3160 regionu kontynentalnego, odnotowano kilkadziesiąt różnego typu oddziaływań o zróżnicowanym wpływie i intensywności. Do oddziaływań najbardziej powszechnych należało leśnictwo i wycinka lasów. Oddziaływanie to notowano na większości stanowisk obszarów: PLH280048 Ostoja Piska, PLH200004 Ostoja Wigierska, PLH300052 Uroczyska Kujańskie, PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej, PLH200005 Ostoja Augustowska i

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

PLH060043 Lasy Sobiborskie. W przypadku leśnictwa jak również wycinki lasów, wpływ oddziaływań określano dla jako neutralny lub pozytywny. W porównaniu do wyników poprzedniego badania przeprowadzonego w 2011 roku nie odnotowano istotnych zmian tych oddziaływań na obszarach na których badania powtarzano. Wpływ i intensywność leśnictwa i działań z nim związanych pozostają na zbliżonym poziomie. Do oddziaływań obserwowanych na większości obszarów Natura 2000 monitorowanych w 2016 r. należy też oddziaływanie „ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe” i „wędkarstwo”. Również występowania ścieżek, szlaków pieszych czy rowerowych, uznano za neutralne w większości przypadków, jednak na kilku stanowiskach (np. obszar PLH200005 Ostoja Augustowska), oddziaływanie może mieć skutki negatywne poprzez ułatwienie dostępu do siedliska, jego wydeptywanie i zaśmiecanie. Generalnie, analiza porównawcza zmian oddziaływań na obszarach badanych w obu okresach (lata 2011 i 2016), wskazuje na nasilenie oddziaływania związanego z tworzeniem ścieżek, szlaków pieszych i rowerowych. Na ok 30% stanowisk badanych zarówno w 2011 jak i w 2016 r., nastąpiło pod tym względem pogorszenie (większa intensywność wpływu negatywnego). Eksperti zwracają uwagę na negatywny wpływ wędkarstwa, polegający przede wszystkim na budowaniu umocnień i pomostów wokół jeziora, wydeptywaniu ścieżek, niszczeniu roślinności, zaśmiecaniu oraz stosowaniu zanęt. Porównując zmiany oddziaływania "wędkarstwo" w obu okresach monitoringowych, możemy zauważyć, że problem utrzymuje się na zbliżonym poziomie i nie wykazuje zmian, gdy rozpatrujemy jego nasilenie na poziomie obszaru. Jeśli chodzi natomiast o obecność dróg i autostrad w pobliżu 2 stanowisk (w 2016 r.), została ona uznana zwykle za neutralną dla stanu ochrony badanych stanowisk. Nie zanotowano pogorszenia i wzrostu tego oddziaływania na obszarach siedliska 3160. Negatywny wpływ na zlewnie zbiorników dystroficznych wiąże się również m. in. ze zbieractwem grzybów, porostów, jagód itp., istotne oddziaływania tego typu stwierdzono wobec 2 stanowisk, w wypadku tego oddziaływania możemy mówić o nasileniu zjawiska, bowiem w 2011 r. nie odnotowano tego problemu. Specyficznym oddziaływaniem mogącym zagrażać stanowi ochrony są kopalnie, potencjalne oddziaływanie ze strony górnictwa odnotowano w przypadku obszaru PLH060076 Brzeziczno, jezioro Brzeziczno znajduje się w zasięgu potencjalnego oddziaływania kopalni Lubelski Węgiel SA. W porównaniu z sytuacją w 2011 roku, w trakcie obecnych badań części oddziaływań notowanych poprzednio nie stwierdzono, głównie chodzi o negatywne lub neutralne oddziaływania ze strony rolnictwa, tj.: uprawę, wypas, restrukturyzację gospodarstw rolnych czy inne rodzaje produkcji rolniczej. Wśród procesów naturalne które mogą intensywnie oddziaływać w sposób negatywny na obszarach Natura 2000 stwierdzono: proces eutrofizacji, susze i zmniejszenie opadów, nagromadzenie materii organicznej oraz ewolucja biocenotyczna, sukcesja, erozja czy naturalne zakwaszanie. Nasiloną eutrofizację, często powodowaną działalnością człowieka, odnotowano w przypadku obszarów: PLH300052 Uroczyska Kujańskie, PLH300045 Ostoja Pilska i PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej, jej nasilenie w stosunku do poprzednich badań stwierdzono na ok. połowie badanych stanowisk. Ewolucja biocenotyczna i sukcesja oraz gromadzenie materii organicznej odnotowano jako naturalne procesy na obszarze m. in. PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej., procesy te mogą prowadzić do stopniowego zaniku stanowisk siedliska 3160 na tym obszarze. W odniesieniu do dwóch obszarów PLH060076 Brzeziczno i PLH060043 Lasy Sobiborskie istotnym oddziaływaniem wpływającym na jakość wskaźników stanu siedliska, jest stwierdzony aktualnie niski poziom wody w zbiorniku oraz na torfowisku przejściowym wokół jezior. Zjawisko obniżenia poziomu wody w zbiorniku oraz uwilgotnienia sąsiadujących siedlisk

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

mokradłowych dotyczy w roku 2016 wielu analizowanych jezior dystroficznych, czego przyczyną jest prawdopodobnie zmniejszone zasilanie w efekcie dwóch kolejnych zim o bardzo małych opadach śniegu. Pozytywny wpływ naturalnego zakwaszenia stwierdzono na stanowiskach obszaru PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej), na którym dopływ substancji humusowych utrwala proces dystrofizacji i stabilizuje funkcjonowanie zbiornika.

3. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla siedliska w obszarach Natura 2000.

Spośród 12 obszarów siedliska 3169 regionu kontynentalnego monitorowanych w 2016 r., ok. połowa obejmuje tereny ścisłej ochrony i/lub tereny o minimalnej antropopresji dla stanowisk i dla obszarów tych nie stwierdza się żadnych zagrożeń. Podobna proporcja obszarów, którym nie przypisano zagrożeń była notowana także w trakcie poprzednich badań. Najczęstszymi zagrożeniami przypisywanym badanym obszarom były eutrofizacja, wędkarstwo, zmiany poziomu wody oraz zagrożenia wynikające z ruchu turystycznego. Istotnym zagrożeniem dla siedliska 3160 jest eutrofizacja zbiorników położonych na obszarze PLH300052 Uroczyska Kujańskie. W porównaniu do 2011 r. stwierdzono wzrost zagrożeń ze strony turystyki i rekreacji, był to przede wszystkim wzrost liczby stanowisk zagrożonych z powodu obecności i intensywnego wykorzystania ścieżek, szlaków pieszych i rowerowych (głównie na obszarach: PLH200005 Ostoja Augustowska i PLH300045 Ostoja Pilska), wzrost niszczenia runa leśnego (zagrożona PLH200005 Ostoja Augustowska). Silnym zagrożeniem jest zmniejszenie opadów skutkujące obniżeniem lustra wody przyczyniającym się do wypłycania i zarastania zbiornika (PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej, PLH060043 Lasy Sobiborskie i PLH300045 Ostoja Pilska). Zjawisko obniżenia poziomu wody w zbiorniku oraz spadku uwilgotnienia sąsiadujących siedlisk mokradłowych dotyczy w roku 2016 większości analizowanych jezior dystroficznych, czego przyczyną jest prawdopodobnie zmniejszone zasilanie w efekcie dwóch kolejnych zim o bardzo małych opadach śniegu. Na obszarze PLH300045 Ostoja Pilska - obserwacje prowadzone w ostatnich latach wskazują na dużą dynamikę zmian roślinności podwodnej (szczególnie występowania niektórych gatunków ramienic), przezroczystości wody oraz bardzo silnego zabarwienia wody. W roku bieżącym zaobserwowano spadek poziomu wody o około 0,2 m i pojawienie się płatów zbiorowisk z nieodnotowaną wcześniej w tym zbiorniku ramienicą: *Chara fragilis*. Torfowisko otaczające jezioro zdegradowane, a w efekcie znacznego spadku poziomu wody silnie przesuszone. Ze względu na fakt, że zagrożenia opisywane były przez ekspertów w kategoriach jakościowych oraz brak wyróżnionych kategorii dla zagrożeń, ich porównanie ilościowe nie jest możliwe.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

III.A.2. STAN OCHRONY I JEGO PARAMETRY W OBSZARACH NATURA 2000

Dla parametru "**Powierzchnia**", zanotowano stan właściwy (FV) wszystkich badanych obszarów, tylko w odniesieniu do pojedynczych stanowisk stan powierzchni uznano za niezadawalający (U1), były to: stanowisko 3477 Pustelnia (DPN) oraz stanowisko 3882 Zbiornik NN - położone na obszarze PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej (dwa z 14 monitorowanych stanowisk na tym obszarze). Ocena niezadawalająca wynikała ze zmniejszenia się powierzchni zbiornika (o ok. 10%), związanego z narastaniem pła torfowcowego i lądowaniem zbiornika. Dla 83% obszarów Natura 2000 monitorowanych w 2016 r., parametr "**Perspektywy ochrony**" został oceniony jako właściwy (stan FV), jeden obszar (PLH300052 Uroczyska Kujańskie) oceniono na stan niezadawalający (U1) pod względem perspektyw jego ochrony i ocena ta była wynikiem niezadawalającego stanu (U1) jednego z dwóch stanowisk zlokalizowanych na tym obszarze - 3509 Jeziora Czarcie (Czarciak), oraz jeden obszar - PLH060076 Brzeziczno (z jednym stanowiskiem – jezioro Brzeziczno) oceniono pod kątem perspektyw ochrony na stan zły (U2). Dla 67% obszarów parametr "**Specyficzna struktura i funkcje**" został oceniony na stan właściwy (FV), dla 8% (jeden obszar) na stan niezadawalający (U1), 17% - na stan zły (U2) (dwa obszary), a w na jednym obszarze stanu tego parametru nie określono. Stan niezadawalający (U1) parametru "Specyficzna struktura i funkcje" charakteryzował obszar PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka (na którym zlokalizowane jest tylko jedno stanowisko, 3940 Diabelski Staw). Zły stan określono dla obszaru PLH060076 Brzeziczno i był wynikiem złego stanu reprezentowane przez jedno stanowisko obszaru. Również w przypadku obszaru PLH300045 Ostoja Pilska, na którym zlokalizowane jest 5 stanowisk, zdecydowano o przyznaniu stanu złego (U2) dla parametru "Specyficzna struktura i funkcje", ponieważ 3 spośród monitorowanych stanowisk charakteryzował stan tego parametru gorszy od zadawalającego, a stanowisko 3500 Jezioro Kuźnik Czarny - stan zły (U2). Dla jednego obszaru, oceny nie wykonano (PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich).

Stwierdzono, że na obszarach Natura 2000 siedliska 3160 regionu kontynentalnego, monitorowanych w 2016 r., ponad połowa obszarów (58%) wykazuje stan ochrony właściwy (FV), jednak w przypadku czterech obszarów tego siedliska, stan ochrony oceniono na gorszy od właściwego. Dla obszaru PLH300052 Uroczyska Kujańskie oraz PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka był to stan niezadawalający (U1) (17% obszarów monitorowanych), a dla obszarów PLH300045 Ostoja Pilska i PLH060076 Brzeziczno (17% monitorowanych obszarów), określono stan oceny ogólnej na stan zły (U2), ze względu na zły stan parametru "Specyficzna struktura i funkcje" dla jezior Kuźnik Czarny oraz Brzeziczno, zlokalizowanych na tych obszarach. Dla jednego obszaru, oceny nie wykonano (PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich), gdyż w opinii eksperta zbiorniki leżące na tym obszarze (stanowiska 3934 Izera 1 i 3935 Izera 2) są częścią torfowiska przejściowego, jednocześnie zalewowego, na terasie Izery, nie reprezentują siedliska 3160, lecz siedlisko - torfowiska wysokie i trzęsawiska (7140). Stanowiska tego obszaru nie mogą więc być oceniane wg metodyki zalecanej dla siedliska 3160.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym**1. Stan i zmiany w czasie parametru Powierzchnia siedliska na stanowiskach**

Zanotowano stan właściwy (FV) wszystkich badanych obszarów zarówno w roku poprzednich badań (2011) jak i obecnie (2016), tylko w odniesieniu do pojedynczych stanowisk stan powierzchni uznano za niezadawalający (U1), były to: stanowisko 3477 Pustelnia (DPN) oraz stanowisko 3882 Zbiornik NN - położone na obszarze PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej (dwa z 14 monitorowanych stanowisk na tym obszarze). Ocena niezadawalająca wynikała ze zmniejszenia się powierzchni zbiornika (o ok. 10%), związanego z narastaniem płą torfowcowego i lądowaniem zbiornika.

2. Stan i zmiany w czasie parametru Struktura i funkcja siedliska na stanowiskach

Dla 75% obszarów Natura 2000 monitorowanych w 2016 r. parametr został oceniony na stan właściwy (FV). Te same obszary, które obecnie otrzymały ocenę właściwą (FV) parametru „Specyficzna struktura i funkcje”, były ocenione również w poprzednich badaniach na stan FV i ich ocena nie uległa zmianie. Obszar PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka, zarówno został oceniony na stan niezadawalający (U1) w obu okresach badawczych, natomiast pogorszeniu uległa ocena obszarów: PLH060076 Brzeziczno i PLH300045 Ostoja Piłska (zmiana z U1 na U2). Dla jednego obszaru, oceny nie wykonano (PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich).

3. Stan i zmiany w czasie parametru Perspektywy ochrony na stanowiskach

Dla 83% obszarów Natura 2000 monitorowanych w 2016 r., parametr został oceniony jako właściwy (stan FV), jeden obszar (PLH300052 Uroczyska Kujańskie) oceniono na stan niezadawalający (zmiana z FV na U1 w porównaniu do poprzednich badań) oraz jeden obszar - PLH060076 Brzeziczno oceniono pod kątem perspektyw ochrony na stan zły (zmiana z FV na U2).

4. Stan ochrony siedliska i jego zmiany w czasie na stanowiskach

Stwierdzono, że dla obszarów Natura 2000 siedliska 3160 regionu kontynentalnego, monitorowanych w 2016 r., ponad połowa (58%) wykazuje stan ochrony właściwy (FV), jednak w przypadku czterech obszarów tego siedliska, stan ochrony oceniono na gorszy od właściwego.

Dla obszaru PLH300052 Uroczyska Kujańskie oraz PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka był to stan niezadawalający (U1) a dla obszarów PLH300045 Ostoja Piłska i PLH060076 Brzeziczno, określono stan oceny ogólnej na stan zły (U2). Dla jednego obszaru, oceny nie wykonano (PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich), gdyż w opinii eksperta zbiorniki leżące na tym obszarze (stanowiska 3934 Izera 1 i 3935 Izera 2) są częścią torfowiska przejściowego, jednocześnie zalewowego, na terasie Izery, nie reprezentują siedliska 3160, lecz siedlisko - torfowiska wysokie i trzęsawiska (7140). Stanowiska tego obszaru nie mogą więc być oceniane wg metodyki zalecanej dla siedliska 3160.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

III.B. POZOSTAŁE TABELY DOTYCZY OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 7 Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Lp.	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo krajina geograficzna	OCENY dla poszczególnych obszarów Natura 2000 dla siedliska 3160							
				Powierzchnia		Specyficzna struktura i funkcje		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
				poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
				w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016	w roku 2011	w roku 2016
1.	PLH020006	Karkonosze	dolnośląskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
2.	PLH020014	Torfowisko pod Zieleńcem	dolnośląskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
3.	PLH020047	Torfowiska Gór Izerskich	dolnośląskie	FV	FV	FV	XX	FV	FV	FV	XX
4.	PLH040023	Doliny Brdy i Stążki w Borach Tucholskich	kujawsko-pomorskie	FV		FV		FV		FV	
5.	PLH060043	Lasy Sobiborskie	lubelskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
6.	PLH060076	Brzeziczno	lubelskie	FV	FV	U1	U2	FV	U2	U1	U2
7.	PLH080056	Diabelski Staw koło Radomicka	lubuskie	FV	FV	U1	U1	FV	FV	U1	U1
8.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
9.	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
10.	PLH220026	Sandr Brdy	pomorskie	FV		FV		FV		FV	
11.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
12.	PLH300045	Ostoja Piłska	wielkopolskie	FV	FV	U1	U2	FV	FV	U1	U2
13.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV	U1
14.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
Suma obszarów z danymi ocenami			FV	14	12	11	8	14	10	11	7
			U1			3	1		1	3	2
			U2				2		1		2
			XX				1				1
RAZEM liczba ocenianych obszarów				14	12	14	12	14	12	14	12

UWAGI: Kolorem zielonym zaznaczono poprawę oceny parametru, kolorem pomarańczowym pogorszenie oceny parametru o jeden stopień, czerwony – pogorszenie o 2 stopnie.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Tab. 8 Aktualne oddziaływania - dane ogólne - łącznie na badanych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerbienie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba obszarów z danym oddziaływaniem - razem poprzednio 2009-2011	Liczba obszarów z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba obszarów Natura 2000 z danym wpływem i intensywnością oddziaływania na siedlisko																															
					Poprzednio 2009-2011																Teraz 2016															
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X			
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X
A04	wypas		1	1							1																				1					
A08	Nawożenie /nawozy sztuczne /		1								1																									
A11	Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej		1								1																									
B	leśnictwo		6	3	1	4					1														1	1										1

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerpkowanie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba obszarów z danym oddziaływaniem - razem poprzedni 2009-2011	Liczba obszarów z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba obszarów Natura 2000 z danym wpływem i intensywnością oddziaływania na siedlisko																															
					Poprzednio 2009-2011										Teraz 2016																					
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X			
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X				
B02	gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji			1																																
B02.01	odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)		1			1																														
B02.02	wycinka lasu		2				2																													
C01.04	Kopalnie		1	1										1																1						

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerpkowanie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba obszarów z danym oddziaływaniem - razem poprzedni 2009-2011	Liczba obszarów z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba obszarów Natura 2000 z danym wpływem i intensywnością oddziaływania na siedlisko																															
					Poprzednio 2009-2011																Teraz 2016															
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X			
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X
D	Transport i sieci komunikacyjne		1										1																							
D01	drogi, ścieżki i drogi kolejowe			2																										1		1				
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe		4	5					1						1	2								1	1	1			1		1		1			
D01.02	drogi, autostrady		2	2				1							1											1									1	
F02.02	Rybołówstwo czynne			1																									1							

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczerbienie - wytlumaczenie na czym ono polega	Liczba obszarów z danym oddziaływaniem - razem poprzedni 2009-2011	Liczba obszarów z danym oddziaływaniem - razem teraz 2016	Liczba obszarów Natura 2000 z danym wpływem i intensywnością oddziaływania na siedlisko																																							
					Poprzednio 2009-2011												Teraz 2016																											
					Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X				Wpływ pozytywny +				Wpływ neutralny 0				Wpływ negatywny -				Wpływ nieokreślony X											
					A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X	A	B	C	X								
G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych		2	2					1				1								1																							
G05	inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka		1	1					1																																			

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

Tab. 8A Zmiany aktualnych oddziaływań łącznie na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania w regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Kod	Aktualne oddziaływanie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba ocenianych obszarów Natura 2000 razem	Liczba ocenianych obszarów Natura 2000, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba ocenianych obszarów Natura 2000, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba ocenianych obszarów Natura 2000, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
A04	wypas				1	
A08	Nawożenie /nawozy sztuczne/				1	
A11	Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej				1	
B	leśnictwo		2	5	1	
B02.01	odnawianie lasu po wycince (nasadzenia)					1
B02.02	wycinka lasu			2		
C01.04	Kopalnie				1	
D	Transport i sieci komunikacyjne				1	
D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe			1	3	
D01.02	drogi, autostrady			1	1	
F02.03	Wędkarstwo		1		3	1
F03.02.03	chwytywanie, trucie, kłusownictwo			1	2	
F04	pozyskiwanie / usuwanie roślin łądowych - ogólnie			2	1	
F04.01	plądrowanie stanowisk roślin				1	
G01	Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze				2	

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych			1	1	
G05	inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka			1		
H01	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)				1	
H04	Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną				1	
J02.04	Zalewanie - modyfikacje				1	
J02.06	Pobór wód z wód powierzchniowych				1	
K01.05	Salinizacja				3	
K02.03	eutrofizacja (naturalna)				3	
K02.04	zakwaszenie (naturalne)				1	
Suma obszarów Natura 2000 (podsumowanie zmian)			2	9	11	2

Tabela przedstawia zmiany w zakresie wszystkich oddziaływań, stwierdzonych w 2 (lub 3) ostatnich cyklach, również tych, które nie wystąpiły w roku 2016. Z tego powodu "Liczba stanowisk z danym oddziaływaniem razem w roku 2016" nie musi być sumą trzech ostatnich kolumn zestawienia.

Kierunek zmian określano następująco:

1. Brak zmian w ocenach stwierdzano w przypadkach:
 - a) równych wartości wpływu i intensywności oddziaływania, poprzednio i teraz,
 - b) wpływu neutralnego, poprzednio i teraz,
 - c) wpływu neutralnego, poprzednio lub teraz, jeżeli oddziaływanie o określonym wpływie stwierdzono tylko w jednym cyklu badań.
2. Poprawę stwierdzano w przypadkach:
 - a) poprawy wpływu,

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

3. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160- Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne w regionie kontynentalnym

- b) poprawy w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym wzrost intensywności, a przy wpływie negatywnym jej spadek),
 - c) wpływu negatywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie,
 - d) wpływu pozytywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie.
3. Pogorszenie stwierdzano w przypadkach:
- a) pogorszenia wpływu,
 - b) pogorszenia w intensywności, w przypadku równych wpływów (przy wpływie pozytywnym spadek intensywności, a przy wpływie negatywnym jej wzrost),
 - c) wpływu pozytywnego w poprzednich badaniach, jeżeli obecnie nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie,
 - d) wpływu negatywnego w obecnych badaniach, jeżeli poprzednio nie stwierdzono oddziaływania o określonym wpływie.

Należy zwrócić uwagę na punkty 1c, 2c, 2d, 3c i 3d. Obejmują one przypadki, w których oddziaływanie stwierdzono tylko w jednym z porównywanych cykli monitoringu. Informacje z podpunktów c powodować mogą zwiększenie liczebności stanowisk ze zmianami w oddziaływaniach ponad liczbę stanowisk objętych monitoringiem w roku 2016, ponieważ uwzględniają oddziaływania, które wystąpiły jedynie we wcześniejszych cyklach.

Tab. 9 Przewidywane zagrożenia - dane ogólne - łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla siedliska przyrodniczego 3160, monitoring skończony. Uzupełnienie tabeli nie jest możliwe patrz komentarz str. 14.

Kod	Przewidywane zagrożenie w przyszłości	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba obszarów Natura 2000 z danym zagrożeniem								Liczba wszystkich monitorowanych obszarów Natura 2000	
			Intensywność zagrożenia								poprzednio	teraz
			A		B		C		X			
			poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
			w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016	w latach	w roku 2016
		Liczba obszarów dla których przewiduje się zagrożenie / liczba wszystkich obszarów										

Tab. 9A Zmiany zagrożeń łącznie na tych samych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym pomiędzy różnymi okresami badawczymi dla siedliska przyrodniczego 3160 monitoring skończony. Uzupełnienie tabeli nie jest możliwe, patrz komentarz str. 14.

Kod	Przewidywane zagrożenie	Uszczegółowienie - wytłumaczenie na czym ono polega	Liczba obszarów razem	Liczba obszarów Natura 2000, na których nie nastąpiły zmiany	Liczba obszarów Natura 2000, na których nastąpiła poprawa, w tym w intensywności	Liczba obszarów Natura 2000, na których nastąpiło pogorszenie, w tym w intensywności
		Suma obszarów Natura 2000 (podsumowanie zmian)				

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

IV. PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH INWAZYJNYCH

Tab. 10 Lista gatunków obcych inwazyjnych stwierdzonych łącznie na stanowiskach w trakcie monitoringu siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160, monitoring skończony

Obszar Natura 2000	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Region	Obserwowane gatunki obce			
				Poprzednio 2011		Teraz 2016	
				Nazwa polska	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Nazwa łacińska
PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka	3940	Diabelski Staw	CON	nie stwierdzono		Krzywoszczeć przywłoka	<i>Campylopus introflexus</i> (Hedw.)
PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej	3506	Jezioro Sołtyskie	CON	Moczarka kanadyjska	<i>Elodea canadensis</i> Michx.	Moczarka kanadyjska	<i>Elodea canadensis</i> Michx.

Tab. 10A Porównanie stwierdzonych gatunków obcych na stanowiskach siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160 z poprzednimi latami, monitoring skończony

LP.	Stwierdzone gatunki obce inwazyjne		Liczba stanowisk	
	Nazwa polska	Nazwa łacińska	2011	2016
1.	Krzywoszczeć przywłoka	<i>Campylopus introflexus</i> (Hedw.)		1
2.	Moczarka kanadyjska	<i>Elodea canadensis</i> Michx.	1	1

W trakcie monitoringu obszarów Natura 2000 siedliska 3160 prowadzonego w 2016 r., stwierdzono występowanie dwóch gatunków inwazyjnych, były to: Krzywoszczeć przywłoka (*Campylopus introflexus* (Hedw.)) i Moczarka kanadyjska (*Elodea canadensis* Michx.). Pierwszy z wymienionych gatunków, inwazyjny mech, dość liczny i rozprzestrzeniony w otaczających stanowisko kulturach sosnowych, notowano na stanowisku Diabelski Staw (obszar PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka). Moczarka kanadyjska występowała na obszarze PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej, i była przyczyną obniżenia parametru „Specyficzna struktura i funkcje”. W trakcie poprzednich badań gatunków tych nie stwierdzono bądź ich zagęszczenie było niewielkie i nie miało wpływu na ocenę stanowiska.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

V. UWAGI DO METODYKI I PROPOZYCJE ZMIAN RZECZYWISTYCH I INNYCH NA PODSTAWIE PROWADZONYCH BADAŃ

Do badania w roku 2016 wyznaczonych zostało 60 stanowisk (spośród których 3 nie zostały wskazane do dalszego monitoringu jako stanowiska należące do siedliska 3160). Pozostała liczba, jak i rozmieszczenie stanowisk wydają się dobrze reprezentować zasoby siedliska 3160 w Polsce. Zlokalizowane zarówno w rejonie kontynentalnym jak i alpejskim, rozmieszczone w 14 obszarach Natura 2000, reprezentują zróżnicowanie geograficzne tego typu zbiorników na obszarze Polski. Stan ochrony reprezentuje gradient od stanu właściwego - FV, poprzez stan niezadawalający - U1, po stan zły - U2. Na obecnym etapie prac nie ma konieczności zwiększania liczby stanowisk w obrębie siedliska. Stanowiska wskazane do usunięcia to: Stanowisko 3458 - "Zieleniec 1", należy do jeziorok torfowych w kompleksie "Torfowiska pod Zieleńcem", są to jeziora prawdopodobnie szczelinowe, powstałe na skutek pęknięć pokrywy torfowej i są integralną częścią siedliska torfowiska wysokiego z roślinnością torfotwórczą (7110). Nie reprezentują siedliska 3160. A także stanowiska: Stanowiska 3934 - "Izera 1" i 3945 - "Izera 2", zbiorniki są częścią torfowiska przejściowego, jednocześnie zalewowego, na terasie Izery. Nie reprezentują siedliska 3160, lecz siedlisko - torfowiska wysokie i trzęsawiska (7140).

W metodyce (str. 159) proponowana jest częstotliwość monitoringu co trzy lata, z zaleceniem zwiększenia do badań co dwa lata. Wskazania Zamawiającego określają minimalną częstotliwość na 4-6 lat (zapisy SIWZ). Biorąc pod uwagę konieczność obserwacji zmian stosunków wodnych siedliska, podkreśloną przez autorów metodyki, zwiększona częstotliwość pozwala na lepszą interpretację stanu tego siedliska. Zasadne wydaje się pozostawienie obecnie zalecanej minimalnej częstotliwości monitoringu (co trzy lata).

Sugerowane jest usunięcie wskaźnika TDS (wskaźnik pomocniczy). W serii badań monitoringowych przeprowadzonych w roku 2011 wskaźnik ten zbadano w 45 jeziorach należących do siedliska 3160, we wszystkich stanowiskach jego wartość pozostawała na poziomie właściwym. W roku 2016, wskaźnik TDS zbadany w 40 zbiornikach, jedynie w dwóch wskazywał na stan niezadawalający a w jednym na zły, jednocześnie na stan gorszy od właściwego wskazywała większość pozostałych badanych wskaźników (w tym barwa wody i przezroczystość wody). Wskazywałoby to na powielanie się informacji i możliwość uproszczenia metodyki przez usunięcie tego wskaźnika. Do dyskusji w gronie ekspertów.

VI. SKUTECZNOŚĆ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ OCHRONNYCH ORAZ PROPOZYCJE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Większość (87%) monitorowanych w 2016 r. stanowisk położona jest na obszarach Natura 2000. Część stanowisk (11) leży równocześnie na terenie rezerwatów przyrody, są to rezerваты: Tobolinka, Jezioro Kalejty, Torfowisko pod Zieleńcem, Kuźnik, Królewska Sosna, Mokradła koło Leśniczówki, Łowiska, Torfowiska Doliny Izery, Trzy Jeziora i Jezioro Brzeziczno. Jedno stanowisko - Jezioro Orchowe, nie zlokalizowane na obszarze Natura 2000, leży na terenie rezerwatu o tej samej nazwie. Ponadto, 20 stanowisk znajduje się na terenach trzech Parków Narodowych (Wigierskiego, Drawieńskiego i Tatrzańskiego), a 13 stanowisk w obrębie Parków

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Krajobrazowych (Mazurskiego, Sobiborskiego oraz Park Krajobrazowy Pojezierze Łęczyńskie). Dla obszarów chronionych (w tym obszarów Natura 2000) przygotowane są plany działań ochronnych. Jednak faktyczne działania ochronne prawie nie odnotowywane.

W opiniach ekspertów najczęściej postulowanymi działaniami ochronnymi są: wyłączenie jezior siedliska z jakiegokolwiek użytkowania rybackiego i wędkarskiego, całkowity/częściowy zakaz zarybiania (w tym przede wszystkim rybami karpiowatymi i obcymi gatunkami), zakaz wędkowania i/lub zakaz stosowania zanęt, likwidacja dzikich pomostów i kładek, usuwanie śmieci. W przypadku niektórych istotne jest uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz propagowanie zasad tzw. rolnictwa proekologicznego w zlewni.

VII. INNE UWAGI

Brak

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

VIII. WYKONAWCY MONITORINGU

Tab. 11 Eksperti lokalni badanych stanowisk siedliska przyrodniczego Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160 wg obszarów Natura 2000, monitoring skończony

Lp.	Lokalizacja stanowiska				Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Nazwisko eksperta lokalnego (wykonawcy monitoringu)	
	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Region biogeograficzny			poprzednio	teraz
							2011	2016
1.	PLC120001	Tatry	małopolskie, Rów Podtatrzański	ALP	3959	Niżni Staw Toporowy	Agnieszka Pocięcha	Wojciech Mróz
2.	PLH020006	Karkonosze	dolnośląskie, Karkonosze	CON	3960	Równia pod Śnieżką	Elżbieta Wilk-Woźniak	Joanna Potocka
3.	PLH020006	Karkonosze	dolnośląskie, Karkonosze	CON	3961	Zbiornik na Torfowisku pod Smogornią	Edward Walusiak	
4.	PLH020014	Torfowisko pod Zieleńcem	dolnośląskie, Góry Orlickie	CON	3458	Zieleniec 1	Elżbieta Wilk-Woźniak	Michał Smoczyk
5.	PLH020014	Torfowisko pod Zieleńcem	dolnośląskie, Góry Orlickie	CON	3580	Zieleniec 2	Edward Walusiak	
6.	PLH020047	Torfowiska Gór Izerskich	dolnośląskie, Góry Izerskie	CON	3934	Izera 1	Edward Walusiak	Joanna Potocka
7.	PLH020047	Torfowiska Gór Izerskich	dolnośląskie, Góry Izerskie	CON	3935	Izera 2	Elżbieta Wilk-Woźniak	Joanna Potocka
8.	PLH020047	Torfowiska Gór Izerskich	dolnośląskie, Góry Izerskie	CON	3936	Wisielec 2	Edward Walusiak	
9.	PLH040023	Doliny Brdy i Stążki w Borach Tucholskich	kujawsko-pomorskie, Bory Tucholskie	CON	3977	Jeziorka Kozie zb.1	Bogna Paczuska	
10.	PLH040023	Doliny Brdy i Stążki w Borach Tucholskich	kujawsko-pomorskie, Bory Tucholskie	CON	3979	Jeziorka Kozie zb.3	Bogna Paczuska	
11.	PLH060043	Lasy Sobiborskie	lubelskie, Równina Łęczyńsko-Włodawska	CON	4048	Jeziro Płotycze	Wojciech Pęczuła	Wojciech Pęczuła
12.	PLH060076	Brzeziczno	lubelskie, Równina Łęczyńsko-Włodawska	CON	4061	Jeziro Brzeziczno	Wojciech Pęczuła	Wojciech Pęczuła
13.	PLH080056	Diabelski Staw koło Radomicka	lubuskie, Równina Torzymaska	CON	3940	Diabelski Staw	Natalia Kuczyńska-Kippen	Michał Smoczyk
14.	PLH120018	Ostoja Gorczańska	małopolskie, Gorce	ALP	3795	Stawek Pucółowski	Elżbieta Wilk-Woźniak	Wojciech Mróz

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Lokalizacja stanowiska				Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Nazwisko eksperta lokalnego (wykonawcy monitoringu)	
	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Region biogeograficzny			poprzednio	teraz
							2011	2016
15.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie, Pojezierze Wschodniosuwalskie	CON	3414	Suchar Dembowski	Magdalena Grabowska	Magdalena Grabowska
16.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie, Pojezierze Wschodniosuwalskie	CON	3440	Suchar Wschodni	Magdalena Grabowska	Magdalena Grabowska
17.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie, Pojezierze Wschodniosuwalskie	CON	3443	Suchar Zachodni	Magdalena Grabowska	Magdalena Grabowska
18.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie, Równina Augustowska	CON	3375	Suchar Wielki	Maciej Karpowicz	Maciej Karpowicz
19.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie, Równina Augustowska	CON	3379	Widne-Stanowisko	Maciej Karpowicz	Maciej Karpowicz
20.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie, Równina Augustowska	CON	3381	Suchar Rzepiskowy	Maciej Karpowicz	Maciej Karpowicz
21.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie, Równina Augustowska	CON	3445	Sucharek koło Bryzgly	Magdalena Grabowska	Magdalena Grabowska
22.	PLH200004	Ostoja Wigierska	podlaskie, Równina Augustowska	CON	3456	Konopniak	Maciej Karpowicz	Maciej Karpowicz
23.	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie, Równina Augustowska	CON	3367	Tobolinka I	Maciej Karpowicz	Maciej Karpowicz
24.	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie, Równina Augustowska	CON	3371	Tobolinka II	Maciej Karpowicz	Maciej Karpowicz
25.	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie, Równina Augustowska	CON	3448	Ślepe I	Magdalena Grabowska	Magdalena Grabowska
26.	PLH200005	Ostoja Augustowska	podlaskie, Równina Augustowska	CON	3449	Ślepe II	Magdalena Grabowska	Magdalena Grabowska
27.	PLH220026	Sandr Brdy	pomorskie, Bory Tucholskie	CON	3900	Jeziro Kociołek	Bogna Paczuska	
28.	PLH220026	Sandr Brdy	pomorskie, Równina Charzykowska	CON	3898	Jeziro Kacze Oko	Bogna Paczuska	
29.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	CON	3459	Jeziro Borkowskie	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Lokalizacja stanowiska				Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Nazwisko eksperta lokalnego (wykonawcy monitoringu)	
	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Region biogeograficzny			poprzednio	teraz
							2011	2016
30.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	CON	3460	Jeziro Gryżewskie	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska
31.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	CON	3465	Jeziro Sęczek	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska
32.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	CON	3482	Smolak Duży (Smolak Wielki)	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska
33.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	CON	3525	Jeziro Duży Róg	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska
34.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Kraina Wielkich Jezior Mazurskich	CON	3531	Jeziro Mały Róg	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska
35.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Pojezierze Mrągowskie	CON	3499	Jeziro Kruczek Duży	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska
36.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Pojezierze Mrągowskie	CON	3501	Kruczek Mały	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska
37.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Równina Mazurska	CON	3469	Jeziro Martwe	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska
38.	PLH280048	Ostoja Piska	warmińsko-mazurskie, Równina Mazurska	CON	3484	Jeziro Smolak Mały	Teresa Ozimek	Hanna Ciecierska
39.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie, Dolina Gwdy	CON	3495	Jeziro Okoniowe	Paweł Owsiany	Paweł Owsiany
40.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie, Dolina Gwdy	CON	3497	Jeziro Kuźniczek	Paweł Owsiany	Paweł Owsiany
41.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie, Dolina Gwdy	CON	3498	Jeziro Kuźnik Bagienny	Paweł Owsiany	Paweł Owsiany
42.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie, Dolina Gwdy	CON	3500	Jeziro Kuźnik Czarny, (Jeziro Czarne, Czapla, Kuźnik Czapli)	Paweł Owsiany	Paweł Owsiany
43.	PLH300045	Ostoja Pilska	wielkopolskie, Pojezierze Krajeńskie	CON	4041	Jeziro Czarne (Małe Jeziorko, Jeziro Skórka)	Maciej Gąbka	Paweł Owsiany
44.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie, Pojezierze Krajeńskie	CON	3494	Jeziro Mały Smólsk	Paweł Owsiany	Paweł Owsiany

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Lokalizacja stanowiska				Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Nazwisko eksperta lokalnego (wykonawcy monitoringu)	
	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Region biogeograficzny			poprzednio	teraz
							2011	2016
45.	PLH300052	Uroczyska Kujańskie	wielkopolskie, Pojezierze Krajeńskie	CON	3509	Jeziro Czarcie (Czarciak)	Maciej Gąbka	Paweł Owianny
46.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Pojezierze Wałeckie	CON	3476	Pustelnik (DPN)	Ryszard Piotrowicz	Piotr Klimaszyk
47.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Pojezierze Wałeckie	CON	3504	Jeziro bezimienne (Jeziro „Oczko”)	Maciej Gąbka	Maciej Gąbka
48.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Pojezierze Wałeckie	CON	3505	Jeziro Jeleń (Jeziro Linowe)	Maciej Gąbka	Maciej Gąbka
49.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Pojezierze Wałeckie	CON	3506	Jeziro Sołtyskie	Maciej Gąbka	Maciej Gąbka
50.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Pojezierze Wałeckie	CON	3508	Jeziro bezimienne, (Jeziro Krasnorostowe)	Maciej Gąbka	Maciej Gąbka
51.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Pojezierze Wałeckie	CON	3884	Zbiornik dystroficzny przy J. Płociowym (DPN)	Piotr Klimaszyk	Piotr Klimaszyk
52.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Równina Drawska	CON	3382	Głodne Jeziorko I	Piotr Klimaszyk	Piotr Klimaszyk
53.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Równina Drawska	CON	3383	Głodne Jeziorko II	Ryszard Piotrowicz	Piotr Klimaszyk
54.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Równina Drawska	CON	3472	Głodne Jeziorko III	Ryszard Piotrowicz	Piotr Klimaszyk
55.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Równina Drawska	CON	3474	Głodne Jeziorko IV	Ryszard Piotrowicz	Piotr Klimaszyk
56.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Równina Drawska	CON	3475	Głodne Jeziorko V	Piotr Klimaszyk	Piotr Klimaszyk
57.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Równina Drawska	CON	3477	Pustelnia (DPN)	Marek Kraska	Piotr Klimaszyk
58.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Równina Drawska	CON	3882	Zbiornik NN	Marek Kraska	Piotr Klimaszyk
59.	PLH320046	Uroczyska Puszczy Drawskiej	wielkopolskie, Równina Drawska	CON	3883	Dystrof k. jeziora Ostrowiec (Żółwia Kłoc)	Marek Kraska	Piotr Klimaszyk
60.			kujawsko-pomorskie, Bory Tucholskie	CON	3978	Jeziorko Kozie zb.2	Bogna Paczuska	
61.			lubelskie, Równina Łęczyńsko-Włodawska	CON	4047	Jeziro Łukietek	Wojciech Pęczuła	Wojciech Pęczuła

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Lp.	Lokalizacja stanowiska				Id stanowiska	Nazwa stanowiska	Nazwisko eksperta lokalnego (wykonawcy monitoringu)	
	Kod obszaru Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo, kraina geograficzna	Region biogeograficzny			poprzednio	teraz
							2011	2016
62.			lubelskie, Równina Łęczyńsko-Włodawska	CON	4057	Jezioro Orchowe	Wojciech Pęczuła	Wojciech Pęczuła
63.			lubelskie, Równina Łęczyńsko-Włodawska	CON	4060	Jezioro Święte	Wojciech Pęczuła	Wojciech Pęczuła
64.			wielkopolskie, Kotlina Gorzowska	CON	3461	Jezioro Pustelnik I (Jezioro Ósemka, Jezioro Pustelnik Mały)	Tomasz Joniak	Maciej Gąbka
65.			wielkopolskie, Kotlina Gorzowska	CON	3462	Jezioro Pustelnik II (Jezioro Ósemka, Jezioro Pustelnik Duży)	Tomasz Joniak	Maciej Gąbka
66.			wielkopolskie, Kotlina Gorzowska	CON	3490	Jezioro Pokraczyn	Tomasz Joniak	Maciej Gąbka
67.			wielkopolskie, Kotlina Gorzowska	CON	3492	Jezioro Okoninko (Jezioro Okuninko)	Tomasz Joniak	Maciej Gąbka
68.			wielkopolskie, Kotlina Gorzowska	CON	3493	Jezioro Perskie (Jezioro Piersko)	Tomasz Joniak	Maciej Gąbka

IX. SYNTETYCZNE PODSUMOWANIE WYNIKÓW MONITORINGU SIEDLISKA PRZYRODNICZEGO NATURALNE, DYSTROFICZNE ZBIORNIKI WODNE 3160

Podsumowanie zmian ocen poszczególnych parametrów dla stanowisk siedliska 3160 regionu alpejskiego:

W regionie alpejskim, badania prowadzono na 2 stanowiskach położonych na dwóch obszarach Natura 2000: Ostoja Gorczańska PLH120018 (stanowisko 3795 Stawek Pucółowski) oraz Tatry PLC120001 (stanowisko 3959 Niżni Staw Toporowy). Zebrane dane są reprezentatywne dla tego regionu biogeograficznego. Stwierdzono, że na obszarach Natura 2000 tego regionu, monitorowanych w 2016 r., jedno z dwóch zbadanych stanowisk wykazuje stan właściwy (FV), drugie - stan zły (U2). Stan właściwy wykazało stanowisko położone na obszarze Tatry, stan zły stanowisko na obszarze Ostoja Gorczańska. Wszystkie analizowane wskaźniki, a co za tym idzie parametry składające się na ocenę ogólną, zostały ocenione w przypadku stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy na stan właściwy (FV). W przypadku stanowiska 3795 Stawek Pucółowski - o jego złym stanie zdecydowała zła ocena wskaźnika "Gatunki charakterystyczne" (spadek powierzchni zajętej przez gatunki charakterystyczne o

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

ponad 20%) oraz wskaźnika odczyn wody (wartość wzrosła o ponad 0,5 jednostki w stosunku do poprzednich badań). Standardom stanu właściwego nie odpowiadała również przezroczystość (wartość wskaźnika mieściła się w zakresie 0,5-1,5 m) i barwa wody (woda ciemnobrunatna), oba te wskaźniki wskazywały na stan niezadawalający (U1).

Powierzchnia - dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy parametr "Powierzchnia" został określony jako właściwy (stan FV), dla stanowiska Stawek Pucółowski - w obu latach badań jako zły (stan U2), ze względu na jego bardzo małą powierzchnię z tendencją do zarastania i zmniejszania się.

Specyficzna struktura i funkcje - dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy parametr "Specyficzna struktura i funkcje" został określony jako właściwy (stan FV), dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski jako zły (stan U2), ze względu na złą ocenę wskaźnika gatunki charakterystyczne (spadek powierzchni zajętej przez gatunki charakterystyczne o ponad 20%) oraz wskaźnika "Odczyn wody" (wartość wzrosła o ponad 0,5 jednostki w stosunku do poprzednich badań).

Perspektywy ochrony - dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy parametr "Perspektywy ochrony" został określony jako właściwy (stan FV) zarówno w roku 2011 jak i w roku 2016, dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski - w obu latach badań jako zły (stan U2), ze względu na zarastanie i perspektywę zaniku stanowiska w przyszłości.

Stan ochrony (ocena ogólna) - dla stanowiska 3959 Niżni Staw Toporowy parametr "Stan ochrony" charakteryzuje stan właściwy - FV (wszystkie składowe wskaźniki i parametry oceniono jako właściwe), dla stanowiska 3795 Stawek Pucółowski - w obu latach badań jako stan zły - U2 (wszystkie parametry składowe charakteryzował stan zły).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

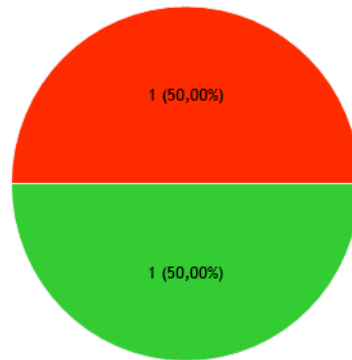
4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Liczba stanowisk siedliska 3160 regionu biogeograficznego alpejskiego i udział procentowy w stanach ochrony w roku 2011 i 2016 wszystkich parametrów

Kolory na wykresie i mapie oznaczają stan ochrony:

FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** zły **XX** nieznan

Na wykresie podano liczbę stanowisk/obszarów i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

Ocena parametrów stanu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne dla regionu biogeograficznego alpejskiego

Powierzchnia - stan niezadawalający (U1),

Specyficzna struktura i funkcje – stan niezadawalający (U1),

Struktura i funkcje – stan niezadawalający (U1),

Perspektywy ochrony – (U1),

Ocena ogólna – stan niezadawalający (U1)

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Podsumowanie ocen stanu ochrony i jego parametrów dla stanowisk siedliska 3160 regionu kontynentalnego:

W regionie kontynentalnym badania w 2016 r. prowadzono na 58 stanowiskach, spośród nich 50 było zlokalizowanych na 12 obszarach Natura 2000: PLH060076 Brzeziczno (1 stanowisko), PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka (1 stanowisko), PLH020006 Karkonosze (1 stanowisko), PLH060043 Lasy Sobiborskie (1 stanowisko), PLH200005 Ostoja Augustowska (4 stanowiska), PLH300045 Ostoja Piłska (5 stanowisk), PLH280048 Ostoja Piska (10 stanowisk), PLH200004 Ostoja Wigierska (8 stanowisk), PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich (2 stanowiska), PLH020014 Torfowisko pod Zieleńcem (1 stanowisko), PLH300052 Uroczyska Kujańskie (2 stanowiska), PLH320046 Uroczyska Puszczy Drawskiej (14 stanowisk), 8 stanowisk było zlokalizowanych poza obszarami Natura 2000. Zebrane dane są reprezentatywne dla tego regionu biogeograficznego. Dla parametru "Powierzchnia", zanotowano stan właściwy w 97% badanych stanowisk i jedynie w odniesieniu do dwóch spośród 58, stan powierzchni uznano za niezadawalający (U1), były to: stanowisko 3477 Pustelnia (DPN) oraz stanowisko 3882 Zbiornik NN. Ocena niezadawalająca wynikała ze zmniejszenia się powierzchni zbiornika (o ok. 10%), związanego z narastaniem pła torfowcowego i łądowaniem zbiornika. Dla 85% stanowisk, parametr "Perspektywy ochrony" został oceniony jako właściwy (stan FV), podczas gdy dla 15% gorszy od właściwego (9 stanowisk: 3445 Sucharek koło Bryzgia, 3460 Jezioro Gryżewskie, 3492 Jezioro Okoninko, 3493 Jezioro Perskie, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 3509 Jezioro Czarcie (Czarciak), 4047 Jezioro Łukietek, 4060 Jezioro Święte). Przyczyny stanu niezadawalającego (U1) lub złego (U2) parametru "Perspektywy ochrony" mają charakter naturalny i wynikają np. z dużych wahań poziomu wody, przesuszania torfowiska otaczającego jezioro i zarastania zbiornika (np. jezioro Kuźnik Czarny i Okoninko) i/lub są wynikiem działalności człowieka (rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej np. w przypadku jeziora Święte czy niewłaściwej gospodarki rybackiej np. w jeziorze Gryżewskim). Dla ok. 72% stanowisk parametr "Specyficzna struktura i funkcje" został oceniony na stan właściwy (FV), 16% na stan zadawalający (U1), 9% - na stan zły (U2), a w 3% stanowisk stanu tego parametru nie określono. Stan niezadawalający parametru "Specyficzna struktura i funkcje" (U1) charakteryzował następujące stanowiska: 3460 Jezioro Gryżewskie, 3493 Jezioro Perskie, 3495 Jezioro Okoniowe, 3506 Jezioro Sołtyskie, 3882 Zbiornik NN, 3940 Diabelski Staw, 4041 Jezioro Czarne, 4057 Jezioro Orchowe, 4060 Jezioro Święte. Stan zły zanotowano w przypadku stanowisk: 3492 Jezioro Okoninko, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 4047 Jezioro Łukietek i 4061 Jezioro Brzeziczno. Główną przyczyną obniżonej oceny stanu tego parametru była niska ocena wskaźników "Gatunki charakterystyczne" oraz "Gatunki ekspansywne". Stwierdzono, że na stanowiskach siedliska 3160 regionu kontynentalnego, monitorowanych w 2016 r., większość (67%) wykazuje stan ochrony właściwy (FV), 21 %- stan niezadawalający (U1), a 9 % stan zły (U2). W przypadku dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) oceny końcowej nie przeprowadzono, gdyż w opinii eksperta zbiorniki te są częścią torfowiska przejściowego, jednocześnie zalewowego, na terasie Izery. Nie reprezentują siedliska 3160, lecz siedlisko - torfowiska wysokie i trzęsawiska (7140). Nie mogą więc być oceniane wg metodyki zalecanej dla siedliska 3160.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

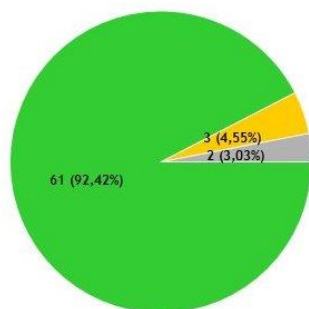
Powierzchnia – 97% stanowisk wykazało stan właściwy (FV) tego parametru, 3% stan niezadawalający (U1), stanu złego (U2) nie stwierdzono na żadnym z badanych stanowisk. Stan niezadawalający określono dla dwóch stanowisk: 3477 Pustelnia (DPN) i 3882 Zbiornik NN, na których w trakcie badań przeprowadzonych w 2016 r. zaobserwowano zmniejszenie się powierzchni zbiornika (o ok. 10%) na skutek narastania pła torfowcowego i łądowienia zbiornika. Stwierdzono stan właściwy (FV) wszystkich badanych obszarów zarówno w roku poprzednich badań (2011) jak i obecnie (2016).

Parametr: POWIERZCHNIA SIEDLISKA - Liczba stanowisk siedliska 3160 i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony w roku 2011 i 2016 r.

Kolory na wykresie i mapie oznaczają stan ochrony:

FV właściwy U1 niezadawalający U2 Zły XX niezany

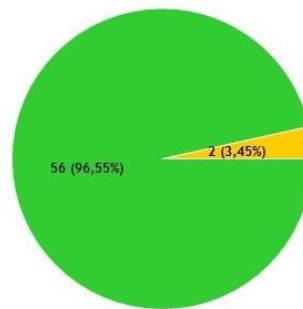
Na wykresie podano liczbę stanowisk/obszarów i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

Kolory na wykresie i mapie oznaczają stan ochrony:

FV właściwy U1 niezadawalający U2 Zły XX niezany

Na wykresie podano liczbę stanowisk/obszarów i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

Specyficzna struktura i funkcje – 72% stanowisk charakteryzował stan właściwy (FV), 16% - stan niezadawalający (U1), 9% stan zły (U2), a 3% stanowisk nie oceniono. Ocenę niezadawalającą parametru „Specyficzna struktura i funkcje” otrzymało 9 stanowisk: 3460 Jezioro Gryżewskie, 3493 Jezioro Perskie, 3495 Jezioro Okoniowe, 3506 Jezioro Sołtyckie, 3882 Zbiornik NN, 3940 Diabelski Staw, 4041 Jezioro Czarne, 4057 Jezioro Orchowe i 4060 Jezioro Świąte. Stan zły (U2) tego parametru charakteryzował 5 stanowisk: 3492 Jezioro Okoninko, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 4047 Jezioro Łukietek i 4061 Jezioro Brzeziczno. Stan gorszy od właściwego był wynikiem przede wszystkim obecności gatunków ekspansywnych, gorszej niż właściwa (FV) oceny wskaźnika „Gatunki charakterystyczne”, a także niższej przezroczystości i barwy wód. Dodatkowo, niższą ocenę w niektórych stanowiskach powodował wskaźnik „Fito- i zooplankton” oraz wysokie przewodnictwo elektrolityczne. Dla 75% obszarów Natura 2000 monitorowanych w 2016 r. parametr został oceniony na stan właściwy (FV). Te same obszary, które obecnie otrzymały ocenę właściwą (FV) parametru „Specyficzna struktura i funkcje”, były ocenione również w poprzednich badaniach na stan FV i ich ocena nie uległa zmianie. Obszar PLH080056 Diabelski

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

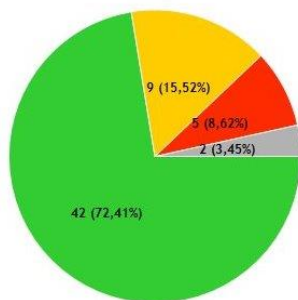
4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Staw koło Radomicka, zarówno został oceniony na stan niezadawalający (U1) w obu okresach badawczych, natomiast pogorszeniu uległa ocena obszarów: PLH060076 Brzeziczno i PLH300045 Ostoja Pilska (zmiana z U1 na U2). Dla jednego obszaru, oceny nie wykonano (PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich).

Parametr: SPECYFICZNA STRUKTURA I FUNKCJE - Liczba stanowisk siedliska 3160 i udział procentowy w stanach ochrony w roku 2011 i 2016

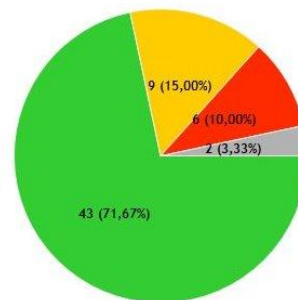
2011 r.

Kolory na wykresie i mapie oznaczają stan ochrony:
FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** zły **XX** niezany
 Na wykresie podano liczbę stanowisk/obszarów i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

2016 r.

Kolory na wykresie i mapie oznaczają stan ochrony:
FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** zły **XX** niezany
 Na wykresie podano liczbę stanowisk/obszarów i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

Perspektywy ochrony – 85% stanowisk charakteryzował stan właściwy (FV), 12% - stan niezadawalający (U1), 3% stan zły (U2). Stan gorszy od właściwego stwierdzono dla 9 stanowisk: 3445 Sucharek koło Bryzgly, 3460 Jezioro Gryżewskie, 3492 Jezioro Okoninko, 3493 Jezioro Perskie, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 3509 Jezioro Czarcie (Czarciak), 4047 Jezioro Łukietek, 4060 Jezioro Święte). Przyczyny stanu niezadawalającego (U1) lub złego (U2) parametru "Perspektywy ochrony" mają charakter naturalny i wynikają np. z dużych wahań poziomu wody, przesuszania torfowiska otaczającego jezioro i zarastania zbiornika (np. jezioro Kuźnik Czarny i Okoninko) i/lub są wynikiem działalności człowieka (rozbudowy infrastruktury rekreacyjnej np. w przypadku jeziora Święte czy niewłaściwej gospodarki rybackiej np. w jeziorze Gryżewskim). Dla 82% obszarów Natura 2000 monitorowanych w 2016 r., parametr został oceniony jako właściwy (stan FV), jeden obszar (PLH300052 Uroczyska Kujańskie) oceniono na stan niezadawalający (zmiana z FV na U1 w porównaniu do poprzednich badań) oraz jeden obszar - PLH060076 Brzeziczno oceniono pod kątem perspektyw ochrony na stan zły (zmiana z FV na U2)

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

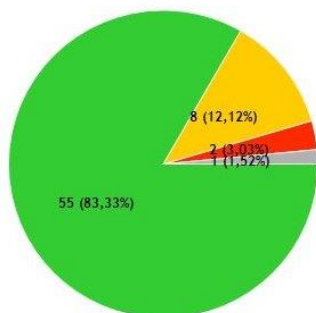
4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Parametr: PERSPEKTYWY OCHRONY - Liczba stanowisk siedliska 3160 i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony w roku 2011 i 2016 r.

Kolory na wykresie i mapie oznaczają stan ochrony:

FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** zły **XX** niezany

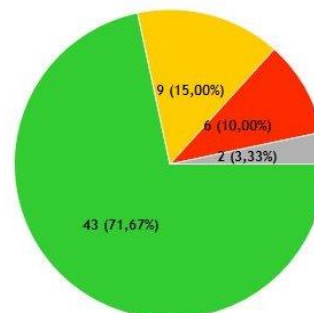
Na wykresie podano liczbę stanowisk/obszarów i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

Kolory na wykresie i mapie oznaczają stan ochrony:

FV właściwy **U1** niezadawalający **U2** zły **XX** niezany

Na wykresie podano liczbę stanowisk/obszarów i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

Stan ochrony (ocena ogólna) – na stanowiskach siedliska 3160 regionu kontynentalnego, monitorowanych w 2016 r., większość (67%) wykazuje stan ochrony właściwy (FV), 21%- stan niezadawalający (U1), a 9% stan zły (U2). W przypadku dwóch stanowisk (stanowiska: 3934 Izera 1 oraz 3935 Izera 2) oceny końcowej nie przeprowadzono, gdyż w opinii eksperta zbiorniki te są częścią torfowiska przejściowego, jednocześnie zalewowego, na terasie Izery. Nie reprezentują siedliska 3160, lecz siedlisko - torfowiska wysokie i trzęsawiska (7140). Nie mogą więc być oceniane wg metodyki zalecanej dla siedliska 3160. Ocenę ogólną niezadawalającą (stan U1) określono dla 12 stanowisk. Były to: 3445 Sucharek koło Bryzgly, 3460 Jezioro Gryżewskie, 3477 Pustelnia (DPN), 3493 Jezioro Perskie, 3495 Jezioro Okoniowe, 3506 Jezioro Sołtyskie, 3509 Jezioro Czarcie (Czarciak), 3882 Zbiornik NN, 3940 Diabelski Staw, 4041 Jezioro Czarne, 4057 Jezioro Orchowe i 4060 Jezioro Święte. Ocenę złą (stan U2) – otrzymały jeziora: 3492 Jezioro Okoninko, 3500 Jezioro Kuźnik Czarny, 3505 Jezioro Jeleń, 4047 Jezioro Łukietek i 4061 Jezioro Brzeziczno. Ocena ogólna gorsza od zadawalającej była wynikiem niższej oceny parametrów: „Specyficzna struktura i funkcje” (w 14 przypadkach), „Perspektywy ochrony” (w 9 przypadkach), oraz „Powierzchnia siedliska” (w dwóch przypadkach). Dla 6 stanowisk, obniżenie oceny ogólnej było spowodowane jednoczesną niższą oceną dwóch parametrów składowych. Dla obszarów Natura 2000 siedliska 3160 regionu kontynentalnego, monitorowanych w 2016 r., ponad połowa obszarów (58%) wykazuje stan ochrony właściwy (FV), jednak w przypadku czterech obszarów tego siedliska, stan ochrony oceniono na gorszy od właściwego. Dla obszaru PLH300052 Uroczyska Kujańskie oraz PLH080056 Diabelski Staw koło Radomicka był to stan niezadawalający (U1) a dla obszarów PLH300045 Ostoja Piłska i PLH060076 Brzeziczno, określono stan oceny ogólnej na stan zły (U2). Dla jednego obszaru, oceny nie wykonano (PLH020047 Torfowiska Gór Izerskich).

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

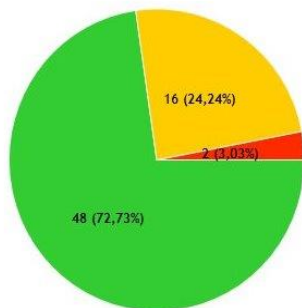
4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Parametr: STAN OCHRONY (OCENA OGÓLNA) - Liczba stanowisk siedliska 3160 i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony w roku 2011 i 2016 2011 r.

Kolory na wykresie i mapie oznaczają stan ochrony:

FV właściwy U1 niezadowalający U2 Zły XX niezany

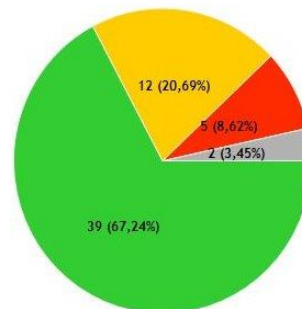
Na wykresie podano liczbę stanowisk/obszarów i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

Kolory na wykresie i mapie oznaczają stan ochrony:

FV właściwy U1 niezadowalający U2 Zły XX niezany

Na wykresie podano liczbę stanowisk/obszarów i udział procentowy w poszczególnych stanach ochrony.

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2018

4. Sprawozdanie z monitoringu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, cała Polska - podsumowanie

Ocena parametrów stanu siedliska 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne dla regionu biogeograficznego kontynentalnego

Powierzchnia - stan właściwy (FV),

Specyficzna struktura i funkcje – stan właściwy (FV),

Struktura i funkcje – stan właściwy (FV),

Perspektywy ochrony – stan właściwy (FV),

Ocena ogólna – stan właściwy (FV)